

Leven zoals je wilt ook in het woon-zorgcentrum

**Bart Somers hoopt op een halvering
van het aantal gemeenten**

**Burgers zorgen voor nieuwe wind
in het beleid**

**Ignas Devisch dwingt respect af
op de werf via ethische code**

Belangrijker nog dan de vraag hoe we met bestuurlijke hervormingen omgaan, is de stelling van minister Somers dat antwoorden en oplossingen niet meer van het landelijke, maar van het lokale niveau komen.

Creatieve ruimte voor pragmatische oplossingen

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers geeft in dit nummer van *Lokaal* een overzicht van de hervormingen die hij op het vlak van zowel de democratische als de bestuurlijke organisatie van de lokale besturen uitrolt. Zo keurde de Vlaamse regering vlak voor het zomerreces een ontwerp van decreet goed met een reeks maatregelen die de lokale democratie moeten versterken. De afschaffing van de opkomstplicht en de lijststem, de invoering van de constructieve motie van wantrouwen en het vergroten van de impact van de kiezer op wie er burgemeester wordt, zijn daar elementen van. Over de versterking van de lokale democratie zal de VVSG een advies uitbrengen.

Op bestuurlijk vlak schuift minister Somers twee belangrijke pijlers in zijn beleid naar voren: de fusie van gemeenten en de regiovorming. Dat een vrijwillige fusie van gemeenten, geïnitieerd door de betrokken lokale besturen zelf, geen taboe meer is, werd in de afgelopen bestuursperiode al door vijftien gemeenten aangetoond. De regiovorming is een complexer dossier. Lokale besturen werken op allerlei vlakken samen. Tijdens de coronacrisis werd duidelijk hoe noodzakelijk dat is. De Vlaamse regering presenteert voor de regiovorming een aantal positieve elementen: de bestaande burgemeestersoverleggen worden de spil van de regio en de regio moet van onderuit worden gevormd. Maar de regelgeving en subsidiemechanismen houden dikwijls nog geen rekening met deze van onderuit opgebouwde samenwerkingsverbanden. De afstemming tussen een algemene bestuurlijke visie op de regiovorming en het beleid in de verscheidene Vlaamse sectoren zal een kritische succesfactor zijn om stappen vooruit te kunnen zetten. Een belangrijke testcase zal de bestuurlijke reorganisatie van het sociale woonbeleid zijn.

Belangrijker nog dan de vraag hoe we met bestuurlijke hervormingen omgaan, is de stelling van minister Somers dat antwoorden en oplossingen niet meer van het landelijke, maar van het lokale niveau komen. Laat dat het uitgangspunt zijn voor alles wat centrale overheden doen. Wees terughoudend met regels en richtlijnen en geef de lokale besturen de ruimte om op creatieve manieren pragmatische oplossingen te zoeken. We hebben die oplossingen nodig.

Kris Snijkers is algemeen directeur van de VVSG

10

STEFANDEWICKE

interview met minister Bart Somers

Ik hoop op minstens een halvering van het aantal gemeenten in Vlaanderen

Om de lokale besturen slagkrachtiger te maken moeten de gemeenten groter worden, vindt Bart Somers. Volgens hem worden lokale politici ook slagkrachtiger als ze verkozen worden zonder opkomstplicht, zonder lijststem en als ze met een constructieve motie van wantrouwen kunnen werken.

20

DIERICK CRAPS

participatie en coproductie van beleid

Het nieuwe burgeren

Volgens Socius zijn er bij participatie van burgers vijf kwesties waarvoor je als lokaal bestuur een pragmatische oplossing moet zien te vinden: meer verbinden, het doen versterken, de tussenruimte beheren, het verschil regelen en de toegang legitimeren.

BART LASUY

reportage in het woon-zorgcentrum

Maatwerk, en af en toe een groot feest

Natuurlijk zijn er in de woon-zorgcentra nog groepsactiviteiten en uitstapen, maar daarnaast wordt er heel individueel en op maat gewerkt. De bewoners hebben meer bewegingsruimte dan vroeger en normaal mogen vrienden en familieleden de hele dag op bezoek komen.

OP DE COVER

Willy (82) woont sinds januari 2020 op de afdeling Vesten in het woon-zorgcentrum De Populier in Geraardsbergen. Hij houdt van beweging, wandelen, muziek en buitenlucht. Pas eind augustus kon hij voor de eerste keer met de fiets op pad. Nu voelt hij zich zo vrij als een vogel.

IN ELK NUMMER

- 2 opinie
- 4 kort
- 7 Filip fileert
- 8 Estafette
- 18 Verkozen en dan doen
- 30 de toekomst
- 58 In contact met
- 60 Agenda
- 61 Op zoek... naar nieuwe collega's?
- 62 Burgemeester Triljoen

DOMEINEN

- 10 Ik hoop op minstens een halvering van het aantal gemeenten in Vlaanderen
- 20 Vijf kwesties voor het nieuwe burgeren
- 22 Stad en buurt willen stadspark terug in oude glorie
- 24 Grond in ontwikkeling
- 28 Complex afvalbeleid doet gemeenten samenwerken
- 35 Kortemark draait rond
- 40 Ethiek op de werf
- 46 Maatwerk, en af en toe een groot feest
- 50 Investering tegen kinderarmoede verdient zich in veelvoud terug
- 53 Explosie van vrijwillige energie in coronatijden
- 56 Groenbeleid in volle beweging

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Pieter Plas, Bart Van Moerkerke **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Graphius **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, vacatures@vvsb.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENTEN** info@vvsb.be, T 02-211 55 07 **PRIJS ABONNEMENT 2020** Een jaarabonnement kost 75 euro bij levering van minstens tien exemplaren op één adres, 100 euro voor een individueel postabonnement voor VVSG-leden en 150 euro voor niet-leden. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november. **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Kris Snijkers, directeur VVSG vzw **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsb.be **CONTACT** info@vvsb.be

Ondertekende artikelen verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Genks burgemeester Wim Dries, Leuvens schepen David Dessers en Vlaams minister Lydia Peeters tonen het bordje waardoor gemeenten ervoor kunnen zorgen dat fietsers sneller op hun bestemming kunnen komen.

Fietsers mogen wel rechtsaf

De testperiode met het verkeersbord 'rechtsaf/rechtdoor vrij voor fietsers' (B22/B23) in Leuven, Haacht, Dilbeek, Sint-Niklaas en Gent verliep gunstig. Vanaf nu kunnen gemeenten dit bord door het Agentschap Wegen en Verkeer op Vlaamse gewestwegen op hun grondgebied laten plaatsen. Voorwaarde is wel dat de lokale politie gemotiveerd positief advies geeft.

Fietsers staan soms tot één vijfde van hun reistijd te wachten voor het rode licht. Door het nieuwe bord kunnen fietsers vaker rechtdoor of rechtsaf, wanneer de verkeerslichten rood of oranjegeel zijn. 'Samen met de lokale besturen wil ik fietsen efficiënter en aantrekkelijk maken, door situaties aan te pakken waar "zinloos rood" momenteel het traject onderbreekt. De nieuwe verkeersborden hebben geen negatief effect op de verkeersveiligheid, maar fietsers zullen er wel tijd door winnen,' zegt Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters. Gemeenten moeten uiteraard wel de afweging maken of de veiligheid van alle weggebruikers gewaarborgd wordt. 'Op complexe kruispunten of plaatsen waar veel voetgangers oversteken, moet je dat bord bijvoorbeeld niet plaatsen,' zegt minister Lydia Peeters.

Nathalie Debast

De stad na corona

In de stad leven de mensen dicht op elkaar, ze hebben weinig ruimte en groen en de kansarmoede is er hoger dan elders in het land. Vooral tijdens de coronacrisis werden de stedelingen enorm getroffen. Maar tegelijk ontstaat de vernieuwing vanuit bruisende steden. Steden zijn dus niet alleen

een probleem, ze vormen misschien wel een deel van de oplossing voor de toekomst.

Daarom laten zeven experts vanuit hun vakgebied hun licht schijnen op de stad van de toekomst. Sinds het begin van de herfst verschijnt elke week op www.destadnacorona.be

een nieuw interview. De experts zijn Alexander D'Hooghe, Geert Noels, Stijn Baert, Yasmien Naciri, Aline Muylaert, Elke Van Hoof en Erik Wieërs. Het traject sluit af met een bundel essays van deze experts.

Marlies van Bouwel

“ Troost geven en krijgen is anders in deze coronatijd. Onze fietsroute ‘Troosteling’ moet niet alleen zorgen voor een warme verbondenheid tussen de mensen, maar ook hoop en vertrouwen brengen. —

Kathleen Van Vlasselaer, schepen van Welzijn in Begijnendijk-Betekom, Nieuwsblad – 3/09

125 miljoen euro coronasteun zit vast in administratieve molen

De OCMW's kregen van de federale overheid 125 miljoen extra steun om mensen te helpen die door de coronacrisis in de financiële problemen zijn gekomen. Een zeer goede maatregel, maar diezelfde federale regering legt beperkingen en administratieve lasten op aan de OCMW's, waardoor de maatregel zijn doel dreigt te missen. De VVSG kaartte dit samen met de zusterverenigingen Brulocalis en UVCW herhaaldelijk aan bij de federale overheid. Die wil tot nu toe van geen wijken weten.

Zo moeten de OCMW's dit geld uitgeven in het jaar 2020, daarna vordert de federale overheid het niet gebruikte budget terug. Dat is veel te snel. De zwaarste gevolgen van de coronacrisis zullen zich in 2021 manifesteren, zeker voor mensen met een laag inkomen. Dan vallen een aantal beschermingsmaatregelen zoals de tijdelijke werkloosheid weg en riskeer nog meer mensen bij het OCMW terecht te komen. Daarom vraagt de VVSG dat het budget ook nog in 2021 kan worden gebruikt. 'Ook bij de financiële crisis in 2008 zagen we pas in 2009 een grote toename van steunvragen bij het OCMW,' zegt Karine Lycops van OCMW Genk.

Bovendien legt de federale overheid zware administratieve voorwaarden op aan de OCMW's, die verder gaan dan wat die gebruikelijk doen wanneer ze tussenkomen in bijvoorbeeld energie of huishuur. Terwijl ze doorgaans werken met gestandaardiseerde systemen om steun toe te kennen, wenst de federale overheid nu individuele verslagen en onderzoeken waar het bijzonder comité ook nog eens dossier per dossier over beslist. 'Als we elk dossier individueel moeten onderzoeken en per dossier een aparte beslissing moeten nemen, krijgen we dit nooit rond,' zegt Marianne De

Canne van OCMW Antwerpen. De VVSG pleit dan ook voor een inbedding van de subsidie in het systeem van hulpverlening dat OCMW's ook buiten coronatijden gebruiken. Wie aan de voorwaarden voldoet krijgt de steun, zonder veel paperasserie.

In plaats van hun tijd te gebruiken voor het schrijven van verslagen moeten maatschappelijk werkers mensen in moeilijkheden actief opsporen en begeleiden. Niet iedereen die problemen heeft, klopt spontaan aan bij het OCMW. Daarom is het ook belangrijk dat OCMW's zelf de eerste stap zetten. De Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid (KSZ) kan ze per gemeente lijsten bezorgen van iedereen die in tijdelijke werkloosheid zit of een verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering heeft. Ook het Vlaams agentschap Opgroeien (Kind & Gezin) heeft per gemeente gegevens over de gezinnen met kinderarmoede. OCMW's kunnen die gegevens ook krijgen, maar dit duurt in de praktijk veel te lang. De VVSG vraagt prioritair werk te maken van het ontsluiten van deze lijsten, uiteraard zijn ook de OCMW's aan het beroepsgeheim gebonden.

De OCMW's zullen de federale subsidie hard nodig hebben om wie door corona in de problemen komt te helpen. 'Het zou bijzonder bitter zijn wanneer geld dat er effectief is, niet zou gaan naar wie het nodig heeft, omdat wantrouwen in de OCMW's en administratieve rompslomp dat verhinderen. We dringen er bij de federale overheid dan ook op aan dat ze haar zienswijze wijzigt en naar de bekommernissen van de lokale besturen luistert,' zegt Wim Dries, voorzitter van de VVSG.

.....
Nathalie Debast

Met deze digitale kopie van de stad, die gevoed zal worden met real-time data, kunnen we het effect van bepaalde beslissingen simuleren. Minder geslaagde voorstellen kunnen we met een druk op de knop weer ongedaan maken.

Minou Esquetet, schepen Smart City, over de 'digitale tweeling' die Brugge uitwerkt met IMEC. Techpulse - 15/09

Sterke groep lokale topambtenaren startte vandaag met de opleiding 'Sterk leiderschap voor de digitale transitie'. Top om dit als @vvsge samen met @DiversityLrb, @VLAIO_be en @AntwMgtSchool te kunnen organiseren!

@KrisSnijders, algemeen directeur VVSG - Twitter - 16/09

Yes, Leuven is erbij! We zitten bij de laatste 6 in de finaleronde voor Capital of Innovation. Prachtige erkenning voor onze Leuvense aanpak van samenwerking, vernieuwing en straffe resultaten boeken.

Burgemeester van Leuven @MohamedRidouani, Twitter - 11/09

Iedereen moet in het Burgersteintje terecht kunnen voor sport, spel, rust, ontspanning en plezier. Vooraleer we beginnen met de opwaardering van het park, willen we van de omwonenden en potentiële gebruikers weten hoe zij de toekomst van het park zien.

Joris De Pauw, schepen van Omgeving in Sint-Katelijne-Waver, geeft in de Gazet van Antwerpen uitleg bij de buurtbevraging die gemeente organiseert. - 18/09

Enkele Belgische steden willen hun verantwoordelijkheid opnemen en vluchtelingen uit de Griekse kampen opvangen, nu vluchtelingenkamp Moria op het Griekse eiland Lesbos is afgebrand. Ze roepen de federale regering op tot actie.

@VluchtwerkVL, Twitter - 11/09

Als lokale overheid kunnen we verschillende kanalen raadplegen met gegevens over de evolutie van het aantal Covid-19-besmettingen in onze gemeente. Het is opvallend hoe sterk deze cijfers van elkaar verschillen. Volgens Sciensano is er in Wilbroek een aanzienlijke stijging, terwijl de Zorgatlas iets helemaal anders vertelt.

De verschillen tussen gemeentelijke coronacijfers baren burgemeester Eddy Bevers zorgen op RTV - 10/09

In Oudenburg hebben we een regeling uitgewerkt om aan de meest kwetsbaren waardebonnen uit te reiken van 15 euro voor een alleenstaande en 30 euro voor een gezin. Met de bonnen kan je aankopen doen bij deelnemende lokale handelaars.

Schepen van Sociale Zaken en Welzijn Romina Vanhooren, Het Laatste Nieuws - 10/09

UITDAGEND SPEELPLEZIER Inspecties met respect voor speelkansen

Een up-to-date gids om veiligheidscontroles van speelterreinen uit te voeren. Het handboek *Veiligheid van speelterreinen*, uitgegeven door de FOD-Economie, is verouderd en krijgt geen herdruk meer. Daarom besloot Speelom van Kind & Samenleving een nieuwe gids uit te geven, geschreven op maat van wie op het terrein controles wil uitvoeren.

- K. De Maertelaere
- *Uitdagend speelplezier*
- Uitgever: Speelom - Kind & Samenleving vzw, info@speelom.be
- Geringd, 134 pagina's
- 70 euro exclusief verzendkosten

Tot 30 oktober Green Deal natuurlijke tuinen

Met de Green Deal natuurlijke tuinen kan de biodiversiteit in Vlaanderen fors toenemen want tuinen spelen een belangrijke rol in de biodiversiteit als ze op een natuurlijke wijze ingericht en beheerd worden. Natuurlijke tuinen bieden bovendien veel voordelen voor de sector, de tuineigenaar en de (in) directe leefomgeving.

omgeving.vlaanderen.be

De helden op het schavot in bijna 100 duurzame gemeenten

Tijdens de week van 18 tot 25 september hebben bijna honderd Vlaamse gemeenten hun duurzame helden in de kijker gezet. Die helden zijn de burgers, scholen, bedrijven en verenigingen die tijdens de coronacrisis hebben bijgedragen aan de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. 'Denk bijvoorbeeld aan het zorgpersoneel maar net zo goed aan alle vrijwilligers die in alle bescheidenheid anderen helpen. Of aan de jeugd die ervoor heeft gezorgd dat zomerkampen toch veilig konden doorgaan en die zo tal van kinderen een onvergetelijke ervaring bezorgde,' zegt Wim Dries, voorzitter van de VVSG. Van Brugge en Boechout over Denderleeuw en Huldenberg tot in Vorsele en Kinrooi, 92 gemeenten hebben activiteiten georganiseerd om hun plaatselijke coronahelden in de kijker te zetten. Vlaamse burgemeesters vinden de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen dan ook heel belangrijk.

Na sensibilisering, nu actie

Voor Wim Dries hebben we de voorbije jaren die duurzameontwikkelingsdoelstellingen goed uitgedragen, nu moet iedereen in de wereld overgaan tot concrete acties en een doortastend duurzaam beleid. Steden en gemeenten spelen hierbij een grote rol, maar de verandering moet overall gebeuren. 'Lokale besturen kunnen zaken realiseren, maar het helpt als iedereen ijvert voor betere mobiliteit, minder armoede en een gezonde leefomgeving,' zegt Wim Dries.

Die duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties moeten onze planeet tegen 2030 beter maken, zowel op sociaal en economisch als op ecologisch vlak. Denk aan gelijkheid tussen mannen en vrouwen, degelijk onderwijs en het werken aan klimaatacties.

Nathalie Debast

www.duurzamegemeente.be

Tweederangsdemocratie

De afschaffing van de opkomstplicht voor de lokale verkiezingen is maar een kleine passage in het interview met minister Bart Somers op pagina 10. Het lijkt een detail: nog even terloops vermelden dat we de opkomstplicht afschaffen. Dit stokpaardje van de liberalen is al zo oud als de Open VLD zelf (1992, Kortrijk). In de loop van die drie decennia zijn alle argumenten voor en tegen uitentreuren de revue gepasseerd. Nu lijkt het voorstel haast geruisloos naar een beslissing te groeien. Vooruit dan maar, Bart, dat we daarvan af zijn. Ik vind het voorstel en de sfeer errond verontrustend. De opkomstplicht voor de regionale en nationale verkiezingen blijft behouden. We krijgen dus verschillende spelregels in dezelfde democratie. Voorstanders van de afschaffing verwijzen naar het buitenland, maar kent u veel landen waar de democratische plichten van burgers variëren per bestuursniveau? Deze regeling maakt nu ook van het democratische systeem een koterij. Het onbedoelde neveneffect van die selectieve afschaffing is de beeldvorming van een tweederangsdemocratie. Als het echt om de knikkers gaat, op regionaal en nationaal niveau, blijft het verplicht, het moet niet te gek worden. Voor het lokale gepruts hoeft het niet echt, u bekijkt maar of u dat met uw zondagse fietstocht gecombineerd krijgt. Lukt het niet, even goede vrienden. Die beeldvorming staat haaks op het grote belang dat, onder andere door Bart Somers, terecht steeds meer aan de lokale democratie wordt gehecht voor de renovatie van de representatieve democratie.

Ik vind de onverschilligheid over dit voorstel sluipend gif voor onze democratie. In die drie decennia is de representatieve democratie, waarvan verkiezingen de hoogmis zijn, in een diepe crisis beland. Het vertrouwen in politieke partijen (de dragers van de representatieve democratie) en het vertrouwen in de politiek (het cement van een democratie) zijn bijzonder laag. Het kan veel mensen allicht inderdaad nog maar weinig schelen: stemmen of niet stemmen, wat maakt het toch allemaal uit? Ze doen (toch) maar. Niet meer moeten stemmen is voor velen de politieke goedkeuring van het mentaal afhaken van politiek. Zeker op lokaal niveau werkt dat bevreedend. Hoe ga je om met burgers die niet willen stemmen maar wel parmantig vooraan willen zitten op participatiebijeenkomsten als hun belang in het geding is? De combinatie van representatie en participatie raakt uit balans.

De opkomst voor de Nederlandse verkiezingen lag in 1986 op 73% en in 2018 op 46,3%. Nederlandse burgemeesters hoeven zich niet aan de kiezer te presenteren. Hoe comfortabel zou u zich als Vlaamse burgemeester

voelen als u wist dat de helft van wie u op straat ontmoet, niet heeft gestemd en dat u een minderheidskabinet leidt? Het woord 'draagvlak' zult u in elk geval spaarzamer moeten gebruiken. Nederland heeft bovendien een meer ontwikkelde publieke democratische cultuur en minder partijpolitisering en het steunt op veel sterkere gemeenteraden dan ons land. De praktijk van de representatie compenseert in Nederland meer dan in Vlaanderen het democratische deficit van de verkiezingen.

Onderzoek toont dat de afname van de opkomst in Nederland ook systematisch tot een groeiende ondervertegenwoordiging leidt van mensen met een lager diploma. Alle onderzoek wijst op één constante: hoe minder mensen stemmen, hoe groter de kloof in de diplomademocratie wordt. Die kloof tussen hoog- en laaggeschoolden is steeds meer de grote breuklijn in onze democratie. Nu al zijn onze gemeenteraden, onze colleges en onze ambtenarenkorpsen overwegend door mensen uit de middenklassen bevolkt. Nu al is het dominante beleid van onze lokale besturen een middenklassenbeleid, ook het sociaal beleid dat overwegend op middenklassennormen steunt. Nu al worden vormen van lokale participatie gedomineerd door mensen uit de middenklasse. De veel bejubelde lokale burgerinitiatieven geven vorm aan het 'goede leven' zoals de beter gegoede middenklassenburgers dat voor zichzelf verbeelden. De middenklassendemocratie is overwegend wit. Laaggeschooldheid valt deels samen met diversiteit. De afschaffing van de opkomstplicht vergroot de ongelijkheid in onze samenleving en versterkt het grootste politieke probleem in onze samenleving. Het fundament van de representatie is dat elke burger gelijk is en iedereen evenveel stem heeft. Het is het enige moment van inclusiviteit. Natuurlijk werkt de opkomstplicht niet perfect en moeten politici ook dan burgers beter overtuigen hun stem actief te gebruiken. We weten echter zeker dat het afschaffen van de opkomstplicht dat gelijkheidsprincipe onderuit haalt. De representatieve democratie is ziek. Het gebrek aan vertrouwen is een dodelijk virus. De kloof tussen hooggeschoolden en laaggeschoolden leidt tot steeds meer maatschappelijke spanningen. De opkomstplicht afschaffen versterkt de ongelijkheid van kansen. Het maakt de representatieve democratie nog exclusiever dan ze al is. ■

FILIP DE RYNCK IS COLUMNIST VAN LOKAAL

MET DANK AAN BRAM WAUTERS, JOHAN ACKAERT, RUTH DASSONNEVILLE, MARC HOOGHE EN MARK BOVENS.

Marlon Pareijn

schepen
Geel

Marlon Pareijn, schepen in Geel, kreeg het estafettestokje van Joris Gaens, burgemeester van Voeren, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft hij het door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van Geel.

Wat betekent schepen zijn voor jou? Schepen zijn is voor mij een grote verantwoordelijkheid krijgen van de gemeenschap om je stad beter te maken op korte termijn, maar zeker ook op lange termijn. Het is een zeer mooie uitdaging!

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)?

Als schepen kreeg ik van de vorige bestuursploeg op 7 januari 2019 de uitwerkingsnota van het nieuwe mobiliteitsplan in handen. Ze was nog niet goedgekeurd en ik wilde er extra ambitie in steken. Daarom heb ik onmiddellijk actie ondernomen om samen met het studie bureau aanpassingen aan te brengen. Pas in mei 2020 werd dit door de gemeenteraad goedgekeurd.

Kom je uit een politiek nest? Nee, totaal niet. Niemand van mijn familie heeft ooit een politiek mandaat gehad.

Wat zie je als je grootste prestatie? Er zijn twee prestaties waar ik zeer trots op ben: ten eerste heb ik alle Geelse basisscholen op één lijn gekregen om een gezamenlijk aanmeldingssysteem op te stellen, en ten tweede heb ik in juni in Geel een fietszone van 21 straten geïnstalleerd.

Neem je dit ambt mee naar huis? Absoluut wel! Je bent er constant mee bezig.

Heb je vrienden in de politiek? Zeker weten! Men zegt wel eens dat de grootste vijanden in je eigen politieke partij zitten, maar dat gevoel heb ik helemaal niet. We zijn een hecht team.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Het meest overleg ik natuurlijk met onze voorzitters en collega-schepenen. Maar ik toets ook regelmatig zaken bij mijn vrouw af.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap?

Mijn enorme doorzettingsvermogen.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest? Dat ik me veel dingen te snel aantrek. Ik wil graag voor iedereen goed doen, maar dat gaat niet in de politiek.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositielid?

Men zegt wel eens: 'The duty of the opposition is to oppose.' Maar als een oppositielid dan toch constructief is en echt goede tips geeft, waardeer ik dat enorm.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Totaal geen idee...

Wie zijn je huidige helden? Mijn vrouw die er vaak alleen voor staat. Maar ook vrijwilligers die zich blijven inzetten voor hun vereniging.

Waar zou je nu het liefste zijn? In een kano op een meer in Zweden.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? Ik zeg dikwijls tegen mijn vrouw: 'Wanneer moet ik het allemaal doen?!'

Wat is je meest gekoesterde bezit? Mijn kinderen.

Wat is volgens jou de diepste ellende? Je meest dierbaren veel te vroeg verliezen.

Wat is je favoriete bezigheid? Naar wielervedstrijden kijken en daarbij aansluitend een goede ploeg maken.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Zeer zeker: na elke gemeenteraad, maar ook regelmatig na een vergadering.

Wat is je motto? Leef, en laat leven!

Aan wie geef je de estafettestok door? Aan Simon Verreet, districtsraadslid in Antwerpen. Een vriend uit mijn vroegere Chiro carrière en de man van een goede Geelse vriendin van ons. Hij is een zeer inspirerend iemand.

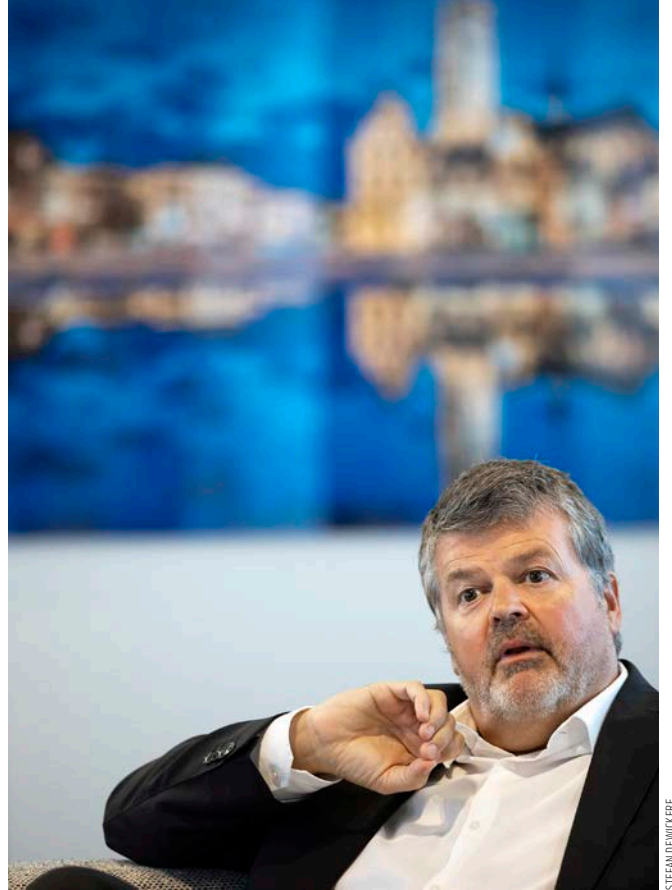

'Ik wil de besturen versterken door de greep van de politieke partijen op het bestuur te verkleinen en die van de burgers te vergroten.'

Ik hoop op minstens een halvering van het aantal gemeenten in Vlaanderen

Minister van Binnenlands Bestuur **Bart Somers** noemt het lokale bestuur de belangrijkste bestuurslaag, vandaag en in de toekomst. Toch wil hij het nog slagkrachtiger en sterker maken. Een nieuw kiesdecreet en aanpassingen aan het decreet lokaal bestuur moeten dat mogelijk maken, net als regiovorming en fusies van gemeenten.

‘Een lokale partij is maar een beperkt clubje, door ervoor te zorgen dat het niet dat clubje is dat bepaalt wie wordt verkozen, geven we meer greep aan de burgers.’

Deze zomer heeft minister Bart Somers tijd gemaakt om te lezen. Wat leest een minister van Binnenlands Bestuur en vroegere burgemeester van Mechelen dan? *The Nation City: Why Mayors are now running the World* van Rahm Emanuel, de vorige burgemeester van Chicago. ‘Volgens Emanuel heeft het lokale bestuur het grootste potentieel. De verticale as van vroeger waarbij goede ideeën van het lokale niveau naar het nationale niveau werden getild en federale beleidsmaatregelen effect hadden op het lokale niveau, is nu gekanteld. Het landelijke niveau heeft niet de kracht om oplossingen door te voeren, de antwoorden moeten van het lokale niveau komen, zowel wat mobiliteit en ouderenzorg betreft als voor de uitdagingen in het onderwijs. Dat zie je evengoed bij ons. Bij de lokale besturen borrelen de nieuwe creatieve oplossingen op. De verticale doorstroming zit strop en de ideeën verspreiden zich horizontaal. Goede burgemeesters stelen goede ideeën van hun collega’s, ze vinden ideeën, oplossingen en een goede behandeling van problemen bij elkaar. Als burgemeester zag ik ook bij mijn collega’s de oplossingen groeien in onze samenwerkingsverbanden. Kijk ook naar de coronacrisis, je kunt dit niet aan zonder de lokale besturen. Zij spelen een centrale rol maar moeten vechten tegen het paternalisme van de Vlaamse en federale overheid.’

U bent wel minister in een regering van zo’n paternalistische overheid.

‘Ik heb bijna twintig jaar ervaring als burgemees-

ter, ik voel goed aan dat lokale bestuurders over meer managerskills beschikken dan vroeger, ze zijn pragmatischer en aan dat pragmatische ontbreekt het in de andere niveaus. Lokale bestuurders zijn geen Balthazar Boma’s meer, het zijn managers. Ze beschikken over veel creativiteit om oplossingen te vinden die goed functioneren, en ze richten zich op de toekomst. Wat ze doen is de moeite waard om gekopieerd te worden.’

‘Als minister wil ik deze bestuurskracht nog versterken, zodat ze de nieuwe uitdagingen nog beter aankunnen. Naast extra financiële middelen, kan dat door sterke regio’s te vormen en door met andere gemeenten te fuseren. Aan de andere kant wil ik de besturen versterken door de greep van de politieke partijen op het bestuur te verkleinen en die van de burgers op het bestuur te vergroten. Want de kracht van de politieke partijen is veranderd. Alles gebeurt vluchtiger, mensen willen ook op andere manieren, in kortere trajecten, participeren aan de opbouw van hun gemeenschap. Deze ingrepen zijn fundamenteel en ze zullen de lokale democratie versterken en de impact van de burgers vergroten.’

Is dat ook de bedoeling van de afschaffing van de lijststem en de opkomstplicht?

‘De afschaffing van de opkomstplicht staat al een eeuwigheid op onze agenda. Er zijn drie Europese landen met stemplicht. Hebben wij samen met Griekenland en Luxemburg het meest democratische model ter wereld en zijn alle andere landen niet democratisch? Nu gaan er een miljoen mensen niet stemmen, moeten we hen beboeten? Moeten we hen voor de rechtbank slepen? Is het niet beter dat een politicus de burgers er in eerste instantie van moet overtuigen dat ze hun stem uitbrengen? Als politicus moet ik mensen ervan overtuigen dat ze op dat moment wél uit hun kot moeten

komen, argumenten vinden die hen verleiden te gaan stemmen. Zo maak je van elke politicus een ambassadeur van de democratie.’

Is dit om de foertstem af te blokken en ervoor te zorgen dat extremere partijen minder stemmen behalen?

‘Er zijn landen zonder stemplicht zoals Frankrijk, Italië of Polen waar extreme partijen veel stemmen halen. Het resultaat van een verkiezing wordt bepaald door het beleid dat gevoerd wordt. In Mechelen zijn de extreme partijen erop achteruit gegaan, dat ligt aan het betere beleid.’

Door de afschaffing van de lijststem kunnen partijen geen nieuwe mensen naar voren schuiven en wordt de populairste hardroeper misschien eerder verkozen dan een goede dossiervreter.

‘Nu wordt de rangorde op de lijst bepaald door de partijen en wie bovenaan staat, profiteert mee van de lijststem. Voor lokale verkiezingen zijn er veel argumenten om die af te schaffen, want mensen stemmen op iemand omwille van zijn of haar persoonlijkheid, voor de ideeën, de inhoud waar de persoon in kwestie voor staat, de geloofwaardigheid, empathie of focus, het zijn allemaal doorslaggevende argumenten om verkozen te geraken. Tot nu toe moesten mensen met meer voorkeurstemmen opzij gaan voor mensen die vooraan op de lijst stonden maar minder stemmen behaalden. Een lokale partij is maar een beperkt clubje, door ervoor te zorgen dat het niet dat clubje is dat bepaalt wie wordt verkozen, geven we meer greep aan de burgers. Dankzij de afschaffing van de lijststem kunnen zij meer mee bepalen wie de burgemeester wordt en wie er in de gemeenteraad zal zetelen.’

Maar heb je dan de beste mensen in de gemeenteraad?

‘Het getuigt van een paternalistische houding om te veronderstellen dat partijen beter geplaatst zijn dan de burger om te bepalen wie de beste gemeenteraadsleden zouden zijn. Ik geloof dat de burgers moeten beslissen wie er mag zetelen, eerder dan dat de lokale partij een plaats toewijst. Als politicus moet je de mensen van je gelijk proberen te overtuigen. Met het nieuwe decreet lokaal bestuur kunnen mensen echt beslissen. We laten het paternalistische ideeëngoed achter ons.’

Wordt ieders stem dan gehoord?

‘In een modern bestuur laat je mensen participeren, maar het is niet zoals enkele decennia geleden dat iemand van achttien zich bij een politieke partij aansluit om elke maand te vergaderen en op te dienen bij de feestjes om zo door te stromen naar een mandaat. Als mensen zich nu willen engageren, dan doen ze dat drie jaar voor 11.11.11, daarna in de

sportclub van hun zoon, dan richten ze mee acties op tegen armoede en wat nog meer, maar telkens hebben ze raakpunten met het lokale beleid. Ze brengen kennis en energie in het debat. Een goed bestuur luistert op een andere manier naar deze mensen dan tot nog toe, een goed bestuur mobiliseert hen, het blijft hen begrijpen en analyseren. Mensen weten iets vaak beter dan de eigen organisatie, want ze zijn ervaringsdeskundigen, ze brengen elementen aan vanuit hun ervaring of eigen expertise.’

Toch zijn er altijd mensen die harder kunnen roepen dan de anderen. Wordt hun inbreng dan niet uitvergroot?

‘Er zijn veel technieken ontwikkeld om veel mensen hun stem te laten horen, je kunt een groep managen om iedereen aan bod te laten komen, daarvoor zet je externe deskundigen in. Ook in de gemeenteraad moet de hardste roeper niet winnen, dat is zo in elke club of werkomgeving. Individueel moet je er attent op zijn en in groep moet je erover waken dat het zo weinig mogelijk gebeurt.’

Hoe wilt u de gemeenteraad versterken?

‘We voeren de constructieve motie van wantrouwen in. Als een meerderheid aan een legislatuur begint, heeft die ploeg veel voorbereid, tachtig procent gaat over de actuele problemen en twintig procent over de toekomst, het visionaire, maar er kan en cours de route zoveel veranderen – wie had ooit gedacht dat een coronacrisis de wereld lam zou leggen? – dat de prioriteiten door elkaar worden gehaald en dat er na een paar jaar spanningen ontstaan of nieuwe uitdagingen. Soms komt een ploeg dan in een impasse terecht, om objectieve of subjectieve redenen. Dat is storend, vooral als het maar blijft duren. Als lokaal bestuur kun je geen nieuwe verkiezingen uitschrijven, maar een al dan niet nieuwe meerderheid kan wel een bepaalde schepen vervangen, tenminste als elke fractie van die meerderheid met twee derde de motie van wantrouwen ondertekent. Het is niet de bedoeling misnoegdheid te organiseren maar wel na een meningsverschil een snellere doorstart mogelijk te maken. Het is als met een huwelijk, soms heeft het geen zin om door te gaan. In het belang van de gemeente kun je dan beter een nieuwe ploeg vormen zodat er

STEFAN DEWICKE

‘Van lokale besturen verwachten we bij een overeenkomst engagement en eigenaarschap. De samenwerking moet winst opleveren voor beide partners.’

niet jarenlang bestuurloosheid optreedt. Dit geeft meer slagkracht aan het bestuur.’

En dan komt er een nieuwe burgemeester?

‘De burgemeester is een belangrijke figuur. Om de burger meer greep te doen krijgen op wie er burgemeester wordt, kopiëren we Wallonië. In plaats van een voorakkoord waar een van de scenario’s afhankelijk van het stemmenaantal op de verkiezingsavond bevestigd wordt, heeft vanaf nu de persoon met de meeste stemmen van de grootste lijst veertien dagen de tijd om een meerderheid te vormen en voorakkoorden te doorbreken. Je kunt natuurlijk niet uitsluiten dat mensen voor de verkiezingen met elkaar praten. Maar hierdoor komt er wel een rem op, want de persoon met de meeste stemmen van de grootste lijst mag zijn meerderheid gaan maken. Als er een voorakkoord is, kun je dat niet altijd doorbreken. Bovendien wordt zo’n verkiezingsavond gekenmerkt door veel zenuwachtigheid. Daarom is die veertien dagen ook een grote stap vooruit, dan kun je ook nog afspraken doorbreken. Zodra je een meerderheid hebt gevormd wordt diegene met de meeste stemmen van de grootste fractie van de meerderheid de burgemeester. Het is dus geen 100%-rechtstreekse verkiezing, maar burgers hebben wel veel meer impact op wie het zal worden.’

U wilt dat de gemeenteraad al een maand eerder wordt geïnstalleerd.

‘Als de nieuwe ploeg zelf de begroting van het volgende jaar kan opmaken, winnen we tijd. Het eerste jaar is altijd een overgangperiode, maar als je al eerste accenten kunt leggen en de ploeg die zoveel zin heeft om van start te gaan, kunt laten beginnen in plaats van tweeënhalve maand te moeten wachten, lijkt me dat een voordeel.’

Waarom bent u zo’n voorstander van de fusie van gemeenten?

‘Fusies zijn een manier om lokale besturen te versterken. In Vlaanderen besteden de gemeenten dertien procent van de publieke middelen. In Nederland is dat dertig procent en in Denemarken maar liefst 65 procent. De gemeenten hebben daar ook meer bevoegdheden en meer inwoners. Een gemiddelde Vlaamse gemeente telt 22.000 inwoners, in Denemarken is dat 45.000. De zes miljoen Denen wonen in minder dan honderd gemeenten, terwijl wij er in Vlaanderen driehonderd hebben. Een grotere gemeente kan slagkrachtiger zijn. Hiermee zeg ik niet dat kleinere gemeenten niet goed bestuurd worden, maar sommige taken worden nu niet vanuit Vlaanderen overgeheveld, omdat ze niet realiseerbaar zijn op zo’n kleinere schaal.’

‘Het taboe over fusies is verdwenen dankzij de vrijwillige fusies die er de voorbije jaren waren, van vijftien gemeenten zijn er nu zeven over. Het initiatief was lokaal en de initiatiefnemers zijn niet afgestraft tijdens de verkiezingen, integendeel.’

‘Net zoals tijdens de vorige legislatuur worden fusies beloofd, hoe meer inwoners er zullen zijn, hoe groter de beloning. Vlaanderen zal tot vijftig miljoen euro schulden overnemen. Zo prikkelen we de gemeenten om na te denken over mogelijke fusies. Het blijft vrijwillig en we hopen dat er al ernstige gesprekken worden gevoerd. Nu moet elke gemeente zijn verkaveling hebben of zijn KMO-zone, want dat is belangrijk voor de inkomsten, maar het is wel funest voor de ruimtelijke ordening die een grotere schaal nodig heeft.’

‘Mensen zeggen wel eens dat je met fusie nabijheid opoffert, maar in een gemeente van vijftig- tot tachtigduizend inwoners kun je nabijheid op een moderne manier organiseren. Ook de rol van de burgemeester is sterk geëvolueerd. Je bent verantwoordelijk voor het integrale veiligheidsplan en die bevoegdheid is enorm veel groter geworden in de loop der tijd. Ze omvat zowel preventie als nazorg, zowel het aansturen van de politie als samenwerken met het onderwijs, het gaat om helpen en soms om het plaatsen van mensen. Dat

zijn enorm veel verantwoordelijkheden. Ook ruimtelijke ordening is veel complexer geworden. Hoe zorgen we bijvoorbeeld dat Vlaanderen niet verdroogt, dat is de uitdaging van mijn collega Zuhail Demir, maar dat is zowel ruimtelijke ordening als klimaatopwarming, zowel mobiliteit als armoedebestrijding. Alles is zoveel complexer dan dertig of veertig jaar geleden. En het lokale bestuur is het best geplaatst om dit op te lossen.'

Toch noemt u regiovorming de tweede manier om lokale besturen slagkrachtiger te maken.

'Dat zagen we goed in coronatijden, kijk maar naar contacttracing in het Kortrijkse of naar Grobbendonk-Herentals dat intensief samenwerkt op vele vlakken. Tot nu toe was Vlaanderen een lappendeken van overlappende samenwerkings-

verbanden, een kat vindt er haar jongen niet in terug, want voor elk domein werkt een gemeente met andere gemeenten samen. We proberen nu heldere regio's te krijgen. Ik denk aan een vijftien regio's met een gestructureerde samenwerking. Een gekozen regiораad is daar echt niet voor nodig, wel een samenwerkingsverband waar de burgemeesters aan het stuur staan, dan wordt het krachtiger en krijgen de beslissingen prioriteit.' 'Samenwerking kan op het gebied van gemeentelijke administratieve sancties, ruimtelijke ordening, personeelsbeleid, ICT of huisvuilophaling. Ik zie deze samenwerking in een matroesjkamodel, niet alles hoeft op hetzelfde niveau getild te worden, maar voor het ene domein werk je met

RAAMCONTRACT: GA VOOR EEN HARTVEILIGE GEMEENTE. U REDT ER LEVENS MEE.

Wanneer een van uw inwoners getroffen wordt door hartfalen, is zijn of haar overlevingskans het grootst als **binnen de 6 minuten** gestart wordt met de reanimatie met behulp van een AED.

Het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse Overheid sloot een **raamcontract** af met CardioService, waardoor het nog makkelijker wordt om uw gemeente van AED's* te voorzien.

Intekenen kan via overheid.vlaanderen.be/overheidsopdrachten-en-raamcontracten

Referentie raamcontract: 2016/HFB/VOPMB/32440

* Vol- of semi-automatisch toestel (Primedic PAD of AS), aankoop of huur, binnen of buitenkast, met of zonder installatie/onderhoud en opleiding. Vanaf 845 euro excl 6% btw.

STEFAN DEWICKEERE

‘De zes miljoen Denen wonen in minder dan honderd gemeenten, terwijl wij er in Vlaanderen driehonderd hebben. Een grotere gemeente kan slagkrachtiger zijn.’

vijf gemeenten uit je regio samen, voor het andere met zeven. Dat hoeft geen kakofonie te worden. Als regio kan er een grotere dynamiek ontstaan, die gemeenten zullen hechter worden, elkaar beter leren begrijpen. De ene zal dan zeggen: jullie zijn goed bezig op het vlak van ICT, neem maar de leiding, de ander laat je dan de leiding nemen over wonen, of brandweer, of mobiliteit. Zo ontstaat ook vertrouwen. De regiowerking wordt dan een versterking van het lokale niveau. Maar daarvoor moet ze beter worden afgebakend, gerationaliseerd.’

Is het een fusie óf een regiovorming? Of is het fuseren én regio's vormen?

‘Als er een staatsherforming komt, en die komt er ooit wel, dan zal het belangrijkste zijn: hoe versterken we die lokale besturen, want zij kunnen de oplossingen leveren als ze een goede schaal hebben. De gemeenten in Nederland besteden verhoudingsgewijs even veel publieke middelen als de Vlaamse gemeenten samen met Vlaanderen. Breda telt 180.000 inwoners, dus twee keer zoveel als Mechelen, maar zonder die stedelijk-

heid, en met toch vier keer meer budget om meer taken uit te voeren, om meer dingen te kunnen doen.’

‘Maar zelfs als gemeenten in omvang zijn verdubbeld, blijft de regiovorming belangrijk. Ik hoop op minstens een halvering van het aantal gemeenten in Vlaanderen, maar dan nog biedt de regiovorming voordelen. Onze gemeenten zijn objectief te klein. In veel gemeenten gebeuren er schitterende dingen, ondanks de bescheiden middelen worden er bergen verzet, maar als lokale besturen meer middelen en bevoegdheden willen, dan moeten ze opschalen, en fusies zijn daarin de eerste stap. En we doen dat op basis van vrijwilligheid. Niemand verliest er geld aan, integendeel, we stimuleren de fusies, ook politiek. Tijdens de eerste legislatuur kunnen er twee extra schepenen worden ingezet en de volgende beleidsperiode ook nog een, want een fusie betekent ook extra veel werk. Bovendien kunnen fusies ook over de provinciegrenzen heen.’ ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Het statuut van de lokale mandataris | 16e editie

Het statuut van de lokale mandataris zit complex in elkaar. Er moet met veel nieuwe aspecten rekening gehouden worden. Daarom besteden we grote zorg aan het actualiseren van deze pocket – waarvan dit al de zestiende editie is. Komen aan bod: de vergoedingen van mandatarissen, mandatenlijsten, vermogensaangiften, politiek verlof, cumulatie van politieke mandaten, de pensioenregeling, eretitels, het beroepsgeheim en de tuchtregeling.

Bestellen kan via www.politeia.be.

Laten we samen

uw missie realiseren

ing.be/publicsector

Lucette Callebaut

Politiek parcours

Als arbeidersdochter heb ik pas als 40-jarige met vier kinderen Gezinswetenschappen gestudeerd. Er ging een nieuwe wereld open dankzij docenten zoals Dirk Geldof, Ludwig Vandenhove en Mark Suykens die me 'politiek' wakker hebben geschud. Voor mijn thesis interviewde ik onder meer Mieke Vogels en via haar belandde ik in 2000 als Agalev-gemeenteraadslid in Aalst op de oppositiebanken. Eigenlijk kwam ik uit een rood nest en een paar jaar later koos ik voor de SP.A, waarvoor ik verder aan de slag kon. Sinds vorig jaar ben ik lid van het Bijzonder Comité Sociale Dienst, een zware opdracht, je leest de meest schrijnende verhalen uit je eigen stad. Los van ideologie trachten we samen de beste oplossing te vinden om de cliënt weer op het levensspoor te helpen.

Introductie in de gemeentepolitiek

In 2000 organiseerden de stadssecretaris en burgemeester bezoeken aan allerlei diensten en stadsinstellingen. Een ware openbaring, ik wist niet dat er zo'n immens apparaat achter de gordijnen van het stadhuis zat. Als gemeenteraadslid leer je je stad kennen en word je ambassadeur van je stad. Die passie voel ik nog steeds, ondanks de grote politieke meningsverschillen. In de politiek kun je gelijk hebben, maar gelijk krijgen, dat is andere koek.

Informatievergaring

Door zelf op zoek te gaan naar informatie wordt je dossierkennis sterker en intenser. Je leert de diensten kennen en ziet hoe ambtenaren zich dagelijks inzetten om de beste dienstverlening te geven aan de burgers. Het menselijke ontmoeten is de sleutel om tot resultaten te komen. In een samenleving die voortdurend en bijzonder snel evolueert, is actualiteit volgen een must. Maar je moet kiezen in de dossiers, voor mij is welzijn het allerbelangrijkste.

Dood van Ilse Uyttersprot

Ilse Uyttersprot was een innemende vrouw, een met flair. Het doet nog snerpnd pijn aan haar te denken en te beseffen dat ze er niet meer is. Nooit meer.

In 2015 heeft ze mijn zoon Sam gehuwd met mijn schoonzoon Willem. Die plechtigheid met haar als schepen, met haar immer warme vrolijke lach, staat voor altijd gebrand op talrijke foto's, maar vooral in mijn hart. Aalst mist haar echt, net zoals ik.

**Politiek is een passie, een microbe die je bijt.
Niet altijd even fraai, maar o, zo boeiend!
Mijn droom is het invoeren van de welzijnstoets.
Bij de aanleg van een straat kijk je of het ontwerp
toegankelijk is voor mensen met een beperking,
voor oudere mensen, voor kinderen, voor mensen
met een kinderwagen.**

BESTE REALISATIE

Als kabinetsmedewerker van OCMW-voorzitter Patrick De Smedt kon ik mee een inkomensgerelateerd kinderdagverblijf uit de grond stampen op een vrij groot stuk grond van het OCMW dicht bij het ziekenhuis waar het zorgpersoneel en de buurt kinderopvang nodig hadden. Op één jaar tijd is het project er gekomen, dankzij intens samenwerken van zes vrouwen. De wil was er, de kennis ook. Dat was een fantastische ervaring. 'Yes, we can.' Zo kwam er ook in een mum van tijd een opvoedingswinkel. Samen aan één zeel trekken, dat doet duizend bloemen bloeien...

Vijf kwesties voor het nieuwe burgeren

Lokale burgerinitiatieven vinden in het lokale bestuur niet altijd de grootste supporter of de juiste partner en het lokale bestuur is niet altijd goed toegerust om een gezonde voedingsbodem voor burgerinitiatieven te creëren. Daarom bracht Socius, het steunpunt sociaal-cultureel werk, een flinke groep ambtenaren en sociaal-culturele professionals samen op 22 september tijdens het inspiratiemoment 'Burgerinitiatieven laten bloeien'.

Lokale besturen kunnen dagelijks vaststellen dat burgers in beweging zijn. Ze zijn tot veel bereid en ze doen van alles in de tussenruimte tussen overheid en leefwereld. Er wordt vandaag niet zozeer gedacht vanuit klassieke ideologieën, maar er wordt 'gehandeld' om iets aan een probleem of uitdaging te doen. Lokaal hebben er zoekprocessen plaats, waarin burgers het initiatief en het eigenaarschap opnemen. We kunnen dan ook met recht en reden spreken over 'het nieuwe burgeren'. Burgerchap is niet langer enkel een status, burgeren is een werkwoord, verbonden met actie en eigenaarschap. Burgeren is 'doen' voor het goede samenleven. Veel van wat al die burgers ondernemen, laat zich niet vanzelfsprekend vangen in de klassieke werkpatronen van gemeenten. Toch zijn lokale besturen en hun administraties dikwijls heel welwillend, ze zien deze initiatieven graag komen. Die dragen immers bij tot de kerntaak van een gemeente: zorg dragen voor de kwaliteit van het samenleven en van de gedeelde ruimte. Gemeenten zijn zich bewust van de veranderingen die zich aandienen en ze zijn op zoek naar hoe ze zich kunnen opstellen in dit voor hen nog maar weinig ontgonnen veld. Vijf kwesties zijn een overweging en een debat waard, wanneer een lokaal bestuur sterker wil inzetten op een

tussenruimte waarbinnen burgerinitiatieven kunnen gedijen. Vijf kwesties die kunnen leiden tot meer bewuste keuzes en een meer gerichte manier van werken. Kwesties waarvoor je pragmatische oplossingen en praktische tools moet weten te vinden.

1 zorgvuldig verbinding maken

Als een lokaal bestuur wil bijdragen aan de bloei van burgerinitiatieven in die tussenruimte, moet het zorgvuldig verbinding maken met een heel diverse en losse verzameling lokale spelers. In de toekomst zullen er zich nieuwe relatievormen moeten ontwikkelen, gericht op samenwerking en het wederzijds respect voor elkaars rol en initiatief. Dit veronderstelt dat de een niet de uitvoerder is van het beleid of de ambitie van de ander, maar dat er vertrokken wordt van een wit blad of van gedeelde ambitie. Waar burgers het initiatief nemen en het eigenaarschap kunnen behouden in relatie tot de overheid, kunnen er zich sterke burgerschapspraktijken ontwikkelen. Dat alles vergt van een gemeentebestuur – politici én ambtenaren – een grondhouding van vertrouwen, erkenning en aanmoediging. Een speciale plek in de relatie tussen bestuur en tussenruimte kan worden gereserveerd voor de 'pivoterende

ambtenaar'. We kennen het beeld van de pivoterende basketbalspeler die om een voetfout te vermijden met de bal in de hand één voet zoveel mag verplaatsen als hij wil, zolang hij de andere maar laat staan. Zo kan hij de bal in alle richtingen doorspelen en een blik houden op de volle breedte van het speelveld. Dat is exact wat gemeentebesturen zouden kunnen doen: één of enkele ambtenaren laten 'pivoteren'. Eén voet binnen de administratie, dicht bij de bestuurders, en de andere voet vrij bewegend naarmate de relaties en initiatieven zich ontwikkelen in de tussenruimte. Een pivoterende ambtenaar kan vanuit zijn vele contacten in de tussenruimte in dialoog gaan met de interne diensten van de gemeente om te onderhandelen, te bemiddelen, dingen gedaan te krijgen in functie van wat burgers nodig hebben. Hij kan de brug slaan naar de bestuurders die beleidsbeslissingen moeten nemen: verduidelijken, achtergrond en perspectieven geven. Zo mobiliseert hij het sociaal kapitaal dat in een gemeenschap aanwezig is.

2 de dynamiek van 'doen' versterken

Typisch voor de nieuwste generatie burgerinitiatieven is dat ze vaak letterlijk iets 'doen': concreet en tastbaar. Mensen wachten niet tot de overheid

Er wordt vandaag niet zozeer gedacht vanuit klassieke ideologieën, maar er wordt 'gehandeld' om iets aan een probleem of uitdaging te doen. Lokaal hebben er zoekprocessen plaats, waarin burgers het initiatief en het eigenaarschap opnemen.

het kader schept: ze ondernemen, ze steken de handen uit de mouwen om te realiseren wat ze belangrijk vinden. En zo komt snel aan het licht wat er werkt en wat niet. Zo wordt snel geleerd hoe dingen kunnen verbeteren en groeien. Het komt er dus op aan om die dynamiek van 'doen' te ondersteunen en te versterken. Om condities te scheppen die zo weinig mogelijk belemmeringen opwerpen tussen bedenken en doen. Om experimenten en initiatief zoveel en zo open mogelijk te faciliteren. Snel en goed.

3 **samen de tussenruimte beheren**

De eerste vraag die hier opkomt: welke initiatieven of behoeften kunnen opgenomen worden onder verantwoordelijkheid van burgers in de tussenruimte en welke moeten onder de verantwoordelijkheid van de overheid vallen? Voor welke kwesties willen en kunnen lokale besturen zelf de regie opnemen en op welke gebieden willen ze een ondersteunende rol spelen ten aanzien van initiatieven van burgers? De dialoog daarover voeren binnen het beleid maar ook met burgers kan duidelijkheid scheppen.

Ten tweede is er de vaststelling dat veel burgerinitiatieven niet passen binnen de bestaande participatieregelingen in de tussenruimte. Niet binnen de adviesraden en niet in de bestaande subsidieregelingen. Vandaar dat ze moeten rekenen op eerder informele kanalen: ambtenaren of politici persoonlijk aanspreken, een beroep doen op bestaande verenigingen of organisaties om toegang te krijgen tot het bestuur. Daarom kan dit het moment zijn om het participatielandschap op lokaal niveau grondig te hertekenen.

4 **regelen en recht doen aan het verschil**

Het gelijkheidsbeginsel ('égalité') is sinds de Franse Revolutie een van de fundamentele van onze democratie. Elke burger moet vanwege de overheid een gelijke behandeling en toegang tot gelijke rechten in gelijke gevallen krijgen. Op lokaal niveau betekent dat vaak dat relaties met burgers en ondersteuning van initiatieven moeten passen binnen reglementen of welomschreven participatieregelingen. Voor iedereen gelijk. Maar voor nieuwe burgerinitiatieven kunnen deze regels een hinderpaal zijn die de toegang tot ondersteuning bemoeilijkt. Voor lokale besturen die willen inzetten op lokale burgerdynamiek, kan de bestaande reglementenpolitiek dus flink remmend werken. Elke gemeente kan de bestaande reglementen grondig screenen vanuit de vraag of ze voldoende toegerust zijn om nieuwe initiatieven met onuitgegeven vormen mogelijk te maken. Door ze aan te passen kunnen drempels verlagen.

5 **legitimeren en de toegang verruimen**

Het lokale bestuur hoeft als legitieme vertegenwoordiging van alle burgers niet voor alle particuliere initiatie-

ven faciliterend op te treden: het kan zijn ondersteuning ook verbinden aan voorwaarden die ondernemende burgers in de richting van het algemeen belang sturen. Een voorwaarde voor ondersteuning kan zijn of er werkelijk maatschappelijke meerwaarde voor een voldoende brede groep van burgers wordt gecreëerd – voldoende om ook publieke ondersteuning te kunnen verantwoorden. Minstens twee criteria kunnen daarbij als maatstaf functioneren.

Een bestuur kan oog hebben voor de representativiteit van zich ontwikkelende burgerinitiatieven: weerspiegelen de initiatiefnemers in voldoende mate de gemeenschap waarvoor ze het burgerinitiatief opzetten?

Het tweede criterium is misschien van nog groter belang. Is de toegang voldoende ruim en open zodat eenieder die een belang zou kunnen hebben bij het initiatief, er ook bij betrokken kan geraken? Anders gezegd: zijn er geen onredelijke uitsluitingsmechanismen, waardoor bijvoorbeeld burgers van diverse origine of uit diverse kansengroepen geen toegang krijgen?

Het boeiende aan de lokale democratie is dat ze voortdurend in beweging en ontwikkeling is. Dat ze altijd voor nieuwe uitdagingen staat en nooit 'af' is. In bovenstaande leidraad voor reflectie schuilt voor alle duidelijkheid geen definitief antwoord. Geen ideaalbeeld. Het is niet meer dan een kader voor overweging en gesprek om als bestuur telkens opnieuw een antwoord te bieden op de uitdagingen die lokaal opduiken. En we weten nu al dat met elk antwoord dat een lokaal bestuur biedt, er nieuwe uitdagingen tevoorschijn zullen komen. Mooi toch? ■

GIE VAN DEN EECKHAUT IS COÖRDINATOR VAN SOCIUS

Het volledige artikel 'Take five: hoe kunnen gemeenten lokale burgerinitiatieven laten bloeien?' staat op socius.be, net als het verslag van het inspiratiemoment van 22 september.

Stad en buurt willen stadspark terug in oude glorie

ANTWERPEN - Het vroeger zo mooie stadspark is sinds 2000 zijn oude glorie verloren en ligt er verloederd bij. Twaalf jaar geleden strandde een poging tot een inspraakronde. Dit jaar pakte het buurtcomité die draad weer op en de stad en het district willen het park graag herwaarderen. Zij willen dat de buurt weer trots is op het stadspark en ze willen de buurt ook laten voelen dat er naar haar wensen wordt geluisterd.

Het stadspark van Antwerpen is een groen gebied van veertien hectare waar de stadsbewoners komen om te ontspannen, te spelen en tot rust te komen. Dat is al 151 jaar zo. Het romantische landschapspark is getekend door Eduard Keilig. Maar de omgeving is de laatste anderhalve eeuw veranderd. Lag het park indertijd aan de rand van de stad, nu ligt het er middenin. De verdere verstedelijking en modernisering heeft gevolgen voor de waterbevoorrading van de vijver, de toenemende mobiliteit rond het park en het veranderde en intensievere parkgebruik. Daarnaast zag het park er door het beperkte structureel groenonderhoud en de natuurlijke selectie en toename van bomen en planten slordig uit.

Voor al sinds 2000 kreeg het imago van het park een deuk door nog meer zwerfvuil, prostitutie, overlast en beperkt onderhoud. Zo klonk het toch tijdens de participatiegesprekken in 2006 en 2007. Sindsdien heeft de stad al enkele stappen gezet, zoals de aanleg van een skatepark en een speeltuin, en waren er acties tegen sluikstorten en prostitutie. In 2008 vond het stadsbestuur een doordachte ingreep voor het stadspark nodig en het lanceerde een

Open Oproep. De brede participatie die werd uitgerold, veroorzaakte veel commotie. Sinds 2010 is het stadspark erkend als beschermd monument, waardoor de oorspronkelijke landschapstijl gegarandeerd behouden zal blijven. Maar de stad wil ook inspelen op de hedendaagse behoeften.

Buurt doet mee

Dankzij de burgerbegroting van het district Antwerpen waarbij buurtgroepen en bewoners tien procent van het budget van het district mogen beheren, beschikte het buurtcomité over financiële middelen om zelf in februari van dit jaar een debatavond te organiseren. Ook voor het district en de stad was de herwaardering van het stadspark al een prioriteit, maar door het initiatief van het buurtcomité werd dit nog versterkt. 'Als stad zijn we op dit voorstel gesprongen,' zegt Andries Gouweloose van het team publieke ruimte van het district Antwerpen die inmiddels het buurtcomité als belangrijkste partner beschouwt.

'Tijdens die dialoogavond wilden we al meteen op veel vragen kunnen antwoorden en dus mobiliseerden we ook de groendienst, het waterplan en het brugbeheer. Veel van de andere vragen

en opmerkingen van die avond hebben we meegenomen om het traject verder uit te werken.' Op de website van het district staat het algemene verslag van de dialoogavond, zodat iedereen alle informatie kan terugvinden. Op die avond was het meteen duidelijk dat de buurt graag snel een einde wilde zien aan de verloedering van het stadspark en dat ze wilde dat er weer water in de vijver zou staan.

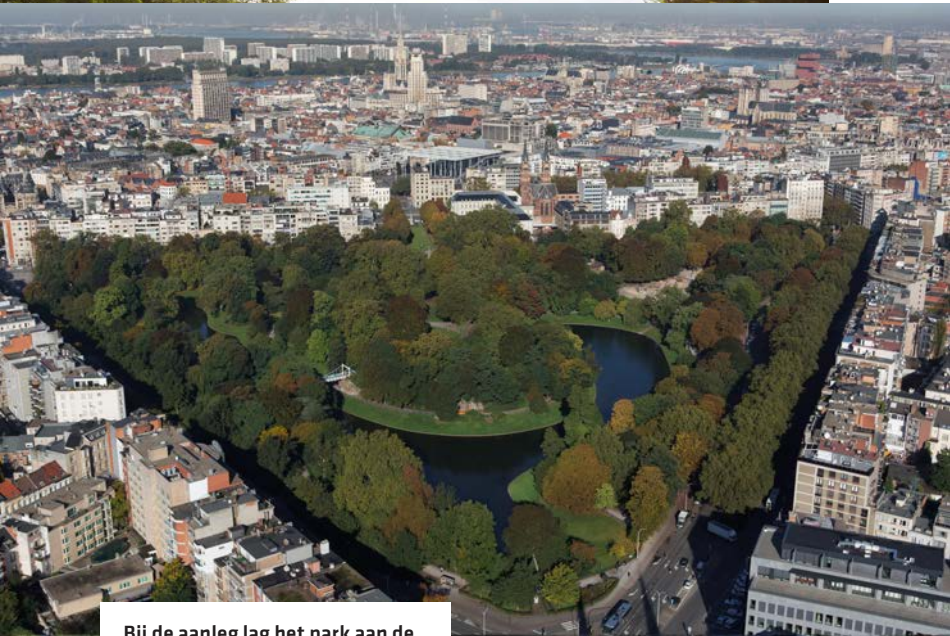
Al veel zichtbaar

Dit voorjaar werden de eerste versnelde ingrepen al uitgevoerd. Door de bronbemaling van een nabijgelegen werf af te leiden naar een zuiveringsinstallatie kon dit grondwater gebruikt worden om de stadsparkvijver bij te vullen. Deze bemaling is intussen afgelopen, maar de vijver droogt sindsdien niet meer op. Een aantal parkeerstroken rondom het park werden onthard om waterinfiltratie te bevorderen. Door het vernieuwen van bekabeling en het aanbrengen van extra verlichting werd het veiligheidsgevoel verhoogd. De herstellingswerken aan de 27,5 meter lange smeedijzeren Keiligbrug zijn ook al gebeurd. 'Het is niet omdat het herwaarderingsplan nog niet af is, dat er ondertussen geen

De Keiligbrug werd ondertussen al gerenoveerd.

FRANÇOIS DE HEEL

Bij de aanleg lag het park aan de rand van de stad, nu niet meer.

TOM DHAENENS

verbeteringen mogen gebeuren,' zegt Andries Gouweloose. 'Daarmee winnen we opnieuw vertrouwen en geven we aan dat we er echt iets van willen maken. Bovendien is er budget. Dat is essentieel, want zonder geld kun je niets doen.'

Het totale herwaarderingsproject loopt over meerdere jaren, in deze legislatuur 2019-2024 is er voor dagelijks onderhoud, de restauratie van de Keiligbrug, het ontwerp en de uitvoering van het herwaarderingsplan, het speelweefselplan en het speelterrein zes miljoen euro gereserveerd. Ook nadien blijft het onderhoud een aandachts-

punt, maar de buurt is bereid te helpen bij het onderhoud van de standbeelden, net zoals de skaters dat ook voor het skatepark willen doen.

Zelf participatie kanaliseren

Voor veel bovenlokale projecten wordt de participatie in Antwerpen aan bureaus uitbesteed. 'In het district Antwerpen proberen we de participatie zelf te organiseren, om heel dicht bij de bewoners te blijven. Als het overheidsniveau dat het meest nabij is, proberen we heel aanwezig en aanspreekbaar te zijn,' zegt Andries Gouweloose die voor de herwaarderung van het

stadspark ook in contact staat met de scholen, belangrijk voor het speelweefselplan, en met de Joodse en Indiase gemeenschap die in de buurt wonen en van wie de ouders met de kinderen naar de speeltuin komen.

Transparantie verhoogt slaagkansen

De snelle ingrepen zijn vandaag al zichtbaar, maar de grote resultaten zullen pas later merkbaar zijn. In een volgende stap zullen de partners en bewoners betrokken worden bij de opmaak van de plannen door het studie bureau en bij de opmaak van het speelweefselplan voor de ruime buurt en de vernieuwing van de speeltuin in het bijzonder. 'Door het buurtcomité en de omwonenden grondig in te lichten en bij de plannen te betrekken, vergroten de slaagkansen,' zegt Andries Gouweloose voor wie duidelijke communicatie van groot belang is, al is het niet altijd gemakkelijk om open en transparant te communiceren, omdat de informatie van veel verschillende diensten moet komen.

Een eerste informatiebrief werd in ruim 9000 brievenbussen in de buurt verspreid. Hierin werd al ingegaan op bekende bezorgdheden zoals het waterpeil van de parkvijver. Zolang het herwaarderingstraject van het stadspark loopt, zal er bovendien elk half jaar een dialoogmoment zijn. Het volgende staat dit najaar op het programma, maar wellicht kan dat door corona niet in fysieke vorm worden georganiseerd. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Communicatie & participatie Publieke Ruimte district Antwerpen: Andries Gouweloose participatie.2018@antwerpen.be, T: 03-338 34 13 en www.antwerpenmorgen.be/projecten/stadspark

Grond in ontwikkeling

MECHELEN - Het project De Grond der Dingen daagde de Mechelaars uit: 'Maak de stad beter met een vierkante meter.' Als je zo'n stukje grond kreeg, wat zou je er dan mee doen? Er werden 206 ideeën ingediend. In de maanden voor de coronapandemie werden ideeën besproken en na discussies geclusterd tijdens de expo 'The Neverending Park', in de kelder van het vernieuwde museum Hof Van Busleyden. Uiteindelijk blijven er 83 over. Vijftig Mechelaars willen ze mee helpen uitvoeren of verfijnen.

Willy Thomas is de aanstoker van dit bijzondere Mechelse participatieve stadsproject. Al sinds het begin van de jaren negentig probeert hij als acteur/theatermaker de kunsten meer met de samenleving te verknopen. 'Ik hou ervan de muurtjes rond mezelf en de kunstenaars te slopen.' Dat heeft hij in Brussel gedaan met multiculturele projecten, eerst door met Franstalige en Nederlandstalige acteurs op de Bühne te staan, daarna door met andere culturen te werken vanuit de jeugd- en de buurt-huizen. Met Dito'Dito zette hij in Brussel de culturele smeltkroes samen op de planken, later zorgde hij tijdens de tijdelijke huisvesting van de KVS in Molenbeek voor aansluiting met de buurt. Toen de KVS weer naar het centrum verhuisde, waren de individuele leden van Dito'Dito opgenomen in het artistieke team van de KVS. In 2016 werd Michael De Cock artistiek leider van KVS en namen in Mechelen LAZARUS en Willy Thomas het artistieke beleid over van 't Arsenaal, dat tot ARSENAAL/LAZARUS werd omgevormd. In dat nieuwe beleid was Willy de geknipte persoon om in en rond de superdiverse stad een participatief project uit te werken. 'Voor mij was het een nieuwe situatie. Mechelen is een veel minder complexe stad, al is het een superdiverse stad, en er waait een hele positieve wind met op de achtergrond een grauwig verleden. Ik vond het uitdagend om er een nieuwe dynamiek op gang te kunnen brengen.'

De grond der dingen

'We staan op de grond. Wat is het een raar idee dat grond geprivatiseerd is en dat je je die kunt toe-eigenen. De grond is dus niet van iedereen. Maar als je een vierkante meter zou kunnen krijgen, hoe zou je die dan in de samenleving investeren?' Met dat idee ging Willy Thomas vier jaar geleden naar toenmalig burgemeester Bart Somers. 'Hij had geen vierkante meter voor elke Mechelaar, dat zou 86.000 m² zijn geweest, maar wilde wel 20.000 m² geven.' Ook diende zich een nauwe samenwerking met het Museum Hof van Busleyden onder leiding van Sigrid Bosmans aan. Willy Thomas was enthousiast. 'Voor mij staat het symbool voor het algemeen belang dat van onderuit is gegroeid. Wat vinden mensen samen belangrijk en wat willen ze samen verdedigen? Hiermee wilde ik dat mensen zich zouden engageren.' Dat deden veel mensen, hun inzet leverde 206 toffe ideeën op, van een natuurswembad tot aangename rustplekken in de stad.

Samen met de indieners en mede onder de vleugels van Vorming Plus werd in maart 2019 gestart met het clusteren van de ideeën zodat ze verder uitgediept konden worden. 'We hebben gevraagd wie met wie samen wilde werken, welk idee eigenlijk al was uitgevoerd of bij nader inzien toch niet zo goed was. Zo hielden we 180 ideeën over die we in april op de onderhandelingsdag hebben teruggebracht tot 86. De voorstellen werden kunstzinnig geïnterpreteerd voor de expo The Neverending Park, zodat elk voorstel op een gelijkwaardige manier werd besproken.' Tijdens elke informatieavond *Soirée Carrée* kwamen sprekers een specifiek thema toelichten, waarover daarna volgens de deep democracy-methode werd gedebatteerd en gediscussieerd.

Willy Thomas: 'Op het einde van de expo in maart hielden we vier clusters over, met daarin de voorstellen die bij een bepaald verhaal hoorden. Zo hebben we het Makersbad, gesitueerd aan het zwembad aan de Geerdegemvaart

Willy Thomas:

'Voor mij staat De Grond der Dingen symbool voor het algemeen belang dat van onderuit is gegroeid. Wat vinden mensen samen belangrijk en wat willen ze samen verdedigen? Hiermee wilde ik dat mensen zich zouden engageren.'

In de kelder van het Hof Van Busleyden werden in 2019-2020 een jaar lang alle voorstellen tentoongesteld, tijdens de Soirées Carrés kwamen de indianers nadenken en discussiëren over noodzaak en de mogelijke clustering.

SOPHIE NUTTIN

SOPHIE NUTTIN

SOPHIE NUTTIN

dat te duur is voor renovatie, nu er een Plopsaqua in Mechelen komt. Deze cluster zal verder gaan met het thema Delen. “De Tuin van eten” is een cluster gebouwd rond Inclusie en Voedsel waarbij de verscheidene voorstellen elkaar verbinden en versterken. Voor dit utopische verhaal hebben we nog geen concrete grond, maar er bestaan veel voorstellen voor, van een stadsboerderij tot een multiculturele bakoven waar je zowel pizza’s als naan of taco’s kunt bakken, een huis waar nieuwkomers terecht kunnen en gemeenschappen elkaar kunnen ontmoeten tot een dynamische school. Voor de cluster Wonen zijn er maar een paar voorstellen maar ze zijn zeer haalbaar, en zowel een wooncoöperatie als een nieuw opgericht collectief rond klein wonen, wil wonen in de stad vooral betaalbaar maken. Daarbij hoort ook het privé-initiatief in de stad dat woningen goedkoop verhuurt aan mensen zonder papieren; een heikel punt en geen evidente kwestie. De Ecocorridor is er gekomen op basis van een voorstel voor een duurzaamheidsas, dwars door de stad en de randdorpen, de as vertrekt van de reeënboerderij in Heffen en loopt tot de biologische Baarbeekhoeve in Muizen met onderweg een voedselbos en een pluktuin en veel daken waarop groenten en fruit kunnen groeien.’

Daarnaast zijn er nog solo-reeksen. ‘Sommige ideeën zijn te groot, de uitvoering duurt te lang of het vergt te veel grond, zoals een natuurbegraafplaats waarvoor de wet nog moet veranderen. Als we daarvoor kiezen, kunnen we niets anders doen. Anderzijds kunnen er ideeën toch worden uitgevoerd zonder dat ze grond opsouperen. Zo wil iemand met een beperking graag aan sport doen. Vanmorgen zaten we daarom met Piet den Boer van de Foundation (en KVMechelen) samen en startte er een nieuwe werktafel die een inventaris van alle clubs zal opmaken om hen te sensibiliseren zich

Willy Thomas:
‘Het grappige is dat als je in de verscheidenheid van ideeën begint te graven, je uitkomt op wat ons fundamenteel als mens raakt, vooral op de inclusie, maar ook op delen en duurzaamheid in een poging om het ecosysteem in evenwicht te brengen.’

open te stellen zodat je inclusie kunt realiseren,’ zegt Willy Thomas. Een reeks met lokaalgebonden voorstellen sluit het geheel af. Hier gaan we de indiener en de betrokken stadsdienst bij elkaar brengen voor de ontwikkeling.

De toekomst der dingen

Voor het project werkte Willy Thomas vanuit het theater ARSENAAL/LAZARUS intens samen met Sigrid Bosmans die het stadsmuseum Hof van Busleyden leidt. Daar werden de kelders voor en na de coronasluiting door het project ingenomen als The Neverending Park. Hier werden de discussies gehouden en hingen alle projecten apart en geclusterd, zodat je ze kon bezoeken. We lopen langs de kleurrijke ideeën.

Willy Thomas wijst op de verschillen. ‘Maar het grappige is dat als je in die verscheidenheid begint te graven, je uitkomt op wat ons fundamenteel als mens raakt, vooral op de inclusie, het pijnpunt in onze samenleving, maar ook op delen en duurzaamheid in een poging om het ecosysteem in evenwicht te brengen, want onze samenleving is gederailleerd.’

Een idee voor een collectieve regenwateropvang wordt nu al in een groot nieuwbouwproject toegepast. Het idee *Tipis Mechelen* is door de provincie Antwerpen overgenomen, in het Vrijbroekpark wordt een installatie gebouwd volgens het ontwerp van Patrick Corrillon waar je gedichten in alle talen van Mechelen zult kunnen beluisteren.

voor een **accurate** en **efficiënte** bedeling

Uw ongeadresseerd drukwerk accuraat, betaalbaar én ecologisch vriendelijk bedeed? Met of zonder opmaak en drukken? Dat kan voortaan ook voor uw gemeente!

Persoonlijke service dragen wij hoog in het vaandel. Neem vrijblijvend contact met ons op, u merkt dadelijk het verschil.

Uw partner voor kwaliteitsvolle bedelingen!

Turnhoutsebaan 185 bus 1
B-2970 Schilde
0800 64 400
info@vlaamsepost.be
www.vlaamsepost.be

We stoppen aan een spreekstoel, een kansel uit een kerk of een mimbar uit een moskee. 'De armoedeorganisatie De Keeting hoefde geen grond, arme mensen willen dat er naar hen wordt geluisterd, zegden ze. Daarom maken we binnenkort een spreekstoel op de binnenkoer van het stadhuis waar mensen hun grieven kunnen uiten. Dankzij een detector zal een camera het capteren wanneer ze vertellen waarom ze niet worden gehoord. Die spreekstoel kan later door de deelgemeenten reizen.' Er waren nog andere ideeën die geen ruimte behoeven. Willy Thomas wordt nu heel enthousiast. 'Iemand wilde de naam van het Ontvoeringsplein veranderen in Weggevoerdenplein, omdat zijn vader in de oorlog werd weggevoerd. Het is een straat waar weinig mensen wonen en dus is het niet zo ingewikkeld, maar vanuit dit idee ontstond een geweldig project. Zo zal in 2022 één dag lang elke straat een andere naam krijgen. Welke naam? Dat moeten de bewoners van de straat samen uitvinden.' Hij glimlacht fijntjes: 'Dit zijn oefeningen over hoe mensen de stad lezen of zien. Heel fijn om in je buurt te doen.'

Na 13 september, de slotdag en slotonderhandeling in The Neverending Park, gaat De Grond der Dingen een volgende fase in: de ontwikkelingsfase. Vijftig mensen willen zich daarvoor alvast inzetten. 'De Grond der Dingen was tot nu heel breed. Nu blijven veertig ideeën over, die in een reeks gebundelde clusters zich als herkenbare verhalen kunnen ontwikkelen. Per cluster zullen er werktafels samenkomen in de loop van de volgende weken en maanden. Wie nog niet meedoet, is opnieuw welkom om zich bij de clusters aan te sluiten. De werktafels bestaan idealiter uit een verscheiden verzameling van burgers, experts, kunstenaars en ambtenaren. Samen kunnen ze de kennis en hun expertise scharen onder een gemeenschappelijk doel.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

degrondderdingen.be
theneverendingpark.com

Gemeente Merksplas

gaat op zoek naar een **stafmedewerker, ter ondersteuning van het algemeen beleid**, zowel ten aanzien van de burgemeester, het college als het managementteam.

en gaat ook op zoek naar een nieuwe **omgevingsambtenaar**, die aan het hoofd staat van de dienst ruimtelijke ordening en milieu.

STAFMEDEWERKER BELEIDSONDERSTEUNING A1a-A3a

FUNCTIE: coördineren en/of mee opzetten van projecten en activiteiten m.b.t. het gemeentelijk beleid (visieontwikkeling, prospectie, programmering, promotie, opvolging van de programmering...); • coördinatie en begeleiding van dienstoverschrijdende dossiers; • de subsidiemogelijkheden van de verschillende projecten onderzoeken en instaan voor de correcte afhandeling van deze dossiers; • adviseren van het CBS en het MAT bij de opmaak van de beleidsdoelstellingen en de opmaak van de meerjarenplanning; • als een goed huisvader zorg dragen voor de gemeentelijke eigendommen.

PROFIEL: Je bent minimaal in het bezit van een masterdiploma; • Economische en financiële kennis en werkervaring zijn zeker een pluspunt; • Je kan goed analyseren en deze analyse vertalen in visie afgestemd op het beleid; • Je bent een gedreven coach die zijn medewerkers kan ondersteunen en begeleiden; • Je bent bereid om je permanent bij te scholen en legt de nodige flexibiliteit aan de dag; • Je kan goed contacten leggen; • Je kan een degelijk dossier samenstellen, een duidelijke presentatie maken en een project verdedigen bij de bevoegde instanties.

STAFMEDEWERKER OMGEVINGSVERGUNNINGEN A1a-A3a

FUNCTIE: Leiding geven aan de dienst Omgeving (ruimtelijke ordening, milieu en huisvesting); • Instaan voor de beleidsvoorbereiding en -rapportering van de afdeling, waarvoor je rechtstreeks rapporteert aan de algemeen directeur; • Behandelen van omgevingsvergunningaanvragen, het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen en verkavelingsaanvragen; • Toepassen van de geldende wet- en regelgeving toe en deze integreren in de werking van de diensten; • Handhaven van de regels binnen ruimtelijke ordening, milieu, lokale economie en huisvesting; • In samenspraak met het beleid een algemene visie voor ruimtelijke ordening voor de gemeente opmaken; • Adviezen formuleren bij de opmaak van planmatige instrumenten zoals structuurplannen, RUP's...; • Opstellen van stedenbouwkundige verordeningen; • Een trekkende rol opnemen in het voeren van een grond- en pandenbeleid; • Meewerken aan de opmaak van de beleidsdoelstellingen en jaarprogramma met betrekking tot huisvesting; • Coördineren en implementeren van het woonbeleidsplan; • Organiseren van de GECORO; • Je wordt aangesteld als omgevingsvergunningambtenaar als aan alle bovenstaande voorwaarden is voldaan.

PROFIEL: Je bent minimaal in het bezit van een masterdiploma, waarbij je bij voorkeur met succes een opleiding met studiegebied ruimtelijke ordening en stedenbouw hebt afgerond; • Kennis van GIS en relevante werkervaring zijn zeker een pluspunt; • Je kan goed analyseren en deze analyse vertalen in visie afgestemd op het beleid; • Je bent een gedreven coach die zijn medewerkers kan ondersteunen en begeleiden; • Je bent bereid om je permanent bij te scholen en legt de nodige flexibiliteit aan de dag.

AANBOD BEIDE FUNCTIES:

- een uitdagende en gevarieerde voltijdse job in contractueel verband van bepaalde duur met mogelijkheid tot onbepaalde duur bij verlenging;
- loonschaal (bruto basisjaarwedge: min. 38.040,85 (A1a) – max. 66.941,45 (A3a));
- maaltijdcheques, fietsvergoeding, hospitalisatieverzekering, tweede pensioenpijler;
- goede en flexibele arbeidsvoorwaarden, glijdende werkuren;
- opleidingsmogelijkheden;
- relevante ervaring in privésector of als zelfstandige kan tot 8 jaar meegenomen worden.

Vragen over de arbeidsvoorwaarden?

Chris.viskens@merksplas.be - 014 63 94 62

Vragen over de job-inhoud?

Dries.couckhuys@merksplas.be - 014 63 94 10

Kandidaturen met CV, kopie diploma en uittreksel uit het straf-register moeten voor 19 oktober 2020 toekomen t.a.v. College van burgemeester en schepenen, Markt 1, 2330 Merksplas.

Geef duidelijk aan waarvoor je solliciteert.

Complex afvalbeleid doet gemeenten samenwerken

De Universiteit Gent onderzoekt in detail de evolutie van de organisatie van de afvaldienstverlening in één regio binnen Vlaanderen. De conclusie? Hoe complexer het afvalbeleid werd, hoe meer gemeenten steun zochten bij elkaar en bij de markt.

Lokale besturen spelen een prominente rol als dienstverleners van afvalbeleid. Het is een taak waarmee Vlamingen dagelijks en in al hun levensfasen in aanraking komen. De recente coronacrisis stelde dat extra scherp: er moest meer huishoudelijk afval worden opgehaald en verwerkt en aan de recyclageparken stonden bij momenten lange files.

Zoals voor de uitvoering van tal van taken hebben lokale besturen de keuze uit diverse vormen van dienstverlening. Zo kunnen ze de uitvoering in eigen beheer houden, maar ook kunnen ze opteren voor verzelfstan-

diging, intergemeentelijke samenwerking, uitbesteding, PPS of privatisering. Het afvallandschap anno 2020 wordt voornamelijk gekenmerkt door intergemeentelijke samenwerking en uitbesteding. Vooral voor de huis-aan-huisinzameling en de afvalverwerking is dat het geval. Nog maar weinig gemeenten in Vlaanderen voeren deze taken uit in eigen beheer. Vanuit deze vaststelling onderzocht de UGent de evolutie van dienstverleningsvormen voor huis-aan-huisinzameling in negen gemeenten over de periode 1962-2020 en zocht ze ook naar een verklaring voor die evolutie.

De onderzoekers baseerden hun resultaten op een uitgebreide documentanalyse: 3003 gemeenteraadsverslagen, 1380 verslagen van de afvalintercommunale en dertig interviews met politici en ambtenaren. Ze formuleren drie relevante inzichten.

De grote evolutie

Het is duidelijk dat het afvalbeleid de voorbije zestig jaar bijzonder complex is geworden. Terwijl het beleid in de jaren 1960 en 1970 nog vooral gekenmerkt werd door een beperkte huis-aan-huisinzameling en storten, evolueerde dit vanaf de jaren 1980 naar meer verbranding. Vanaf de jaren 1990 maakte het een nog grotere stap vooruit: door de introductie van selectieve huis-aan-huisinzameling en recyclageparken werd de omslag gemaakt naar meer recyclage en hergebruik. Vandaag is er ook steeds meer aandacht voor preventie van afval via allerlei communicatie- en sensibiliseringsacties en lokale subsidies.

Meer en meer samenwerken

Een tweede element betreft de evolutie van het gebruik van dienstverleningsvormen voor de huis-aan-huisinzameling. In de loop van de tijd kozen gemeenten meer voor intergemeentelijke samenwerking ten nadele van uitbesteding aan de markt en de uitvoering in eigen beheer. In de jaren zestig en zeventig, toen het gebied van de negen onderzochte gemeenten vóór de groot-schalige fusieronde nog 39 gemeenten omvatte, werkten liefst 35 van de 39 gemeenten nog met uitbesteding. Gemeenten die de ophaling in eigen beheer uitvoerden, waren relatief grote gemeenten die ook een zekere vorm van toerisme kenden.

Toen de ophaling steeds duurder en intensiever werd door onder meer de bevolkingsgroei maar ook door de hoeveelheid op te halen afval, kwam binnen de gemeenten en de centrale overheden (vooral de provincie en de federale overheid) al snel het debat op gang hoe ze zich het best konden organiseren. Bovendien geraakten de stortplaatsen vol, waardoor beleidsma-

Huisvuilophaling in Moerkerke in de jaren 1960.

kers de eerste initiatieven namen voor de bouw van afvalverbrandingsinstallaties. Vanaf de jaren tachtig kozen de gemeenten gradueel, en in verschillende snelheden, voor intergemeentelijke samenwerking met als uiteindelijk resultaat dat anno 2020 elke gemeente in dit onderzoek de voorkeur geeft aan intercommunale uitvoering.

Groeiende uitdagingen en kosten

Hoe valt die evolutie nu te verklaren? De gemeentelijke keuzes voor intergemeentelijke samenwerking en uitbesteding zijn sterk beïnvloed door een samenspel van institutionele, economische en organisatorische factoren. Vooral de evolutie van het afvalbeleid (institutionele factor) bleek doorslag-

gevend te zijn. In de jaren 1960 en 1970 beschikten de gemeenten niet over de organisatorische capaciteit (personeel en/of fysieke uitrusting zoals ophaalwagens) en economische draagkracht om zelf huis-aan-huisinzameling uit te voeren, wat deels ook de reden was dat de centrale overheid fusies oplegde in de jaren 1970. Dit logistieke probleem, in combinatie met de evolutie van het afvalbeleid en de bijhorende steeds grotere uitdagingen (zoals het verbod op storten, de grotere hoeveelheid op te halen afval, de invoering van selectieve inzameling, maar ook meer recent de switch naar steeds meer toepassing van het principe 'de vervuiler betaalt'), leidde ertoe dat gemeenten hun heil zochten in uitbesteding aan

de markt en intergemeentelijke samenwerking.

Dat het afvallandschap vandaag vooral deze twee dienstverleningsvormen kent voor huis-aan-huisinzameling, is dus in grote mate terug te brengen tot de steeds groter wordende uitdagingen en de daarmee gepaarde investeringen in de loop van de tijd. Gezien de ambitie om onder meer de (rest)afvalcijfers per inwoner te blijven verlagen en de strijd tegen zwerfvuil en sluikestort op te voeren, zal het de komende jaren belangrijk blijven dat de lokale besturen elkaar blijven vinden en versterken. ■

DRS. DAVID VOS (DAVID.VOS@UGENT.BE) EN

PROF. DR. JORIS VOETS ZIJN BEIDEN WERKZAAM AAN DE UGENT

(VAKGROEP BESTUURSKUNDE EN PUBLIEK MANAGEMENT)

Wenst u als bedrijf of organisatie uw producten of diensten voor te stellen aan alle Vlaamse lokale besturen?

Dan is het maandblad **Lokaal** het ideale medium.

Direct en doeltreffend!

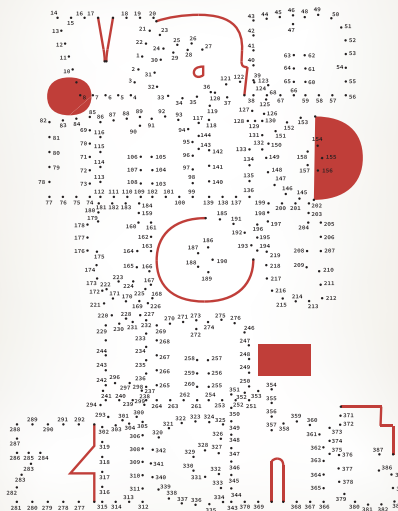
Voor meer informatie en tarieven

Peter De Vester
03 326 18 92
peter@moizo.be

moizo
beresterk in communicatiewerk

www.moizo.be

KennisWest.be

west-vlaanderen
de gemeenten provincie

PROFESSIONEEL OP ZOEK NAAR INFO OVER WEST-VLAANDEREN?

KennisWest is de digitale informatiebron voor wie zoekt naar de grote lijnen of de puntjes graag op de 'i' zet. Met gerichte informatie voor je werkplek, beleidsvoorbereiding of onderzoeksactualiteit over West-Vlaamse sociaal-economische topics. Ontdek de kwaliteitsvolle selectie, persoonlijke updates en slimme zoekfuncties.

Samen van info tot inzicht in enkele kliks?

kenniswest.be

De coronacrisis geeft thuiswerken een flinke zet. De verwachting is dat dit effect minstens voor een deel blijvend zal zijn. 'Het betekent dat veel bedrijven en organisaties een nog groter overschot aan kantoorruimte zullen hebben dan vroeger. Dit is ook voor gemeenten het moment om goed te meten hoeveel ruimte ze nodig hebben en te kijken hoe ze het teveel kunnen delen met anderen. Want werkruimte delen biedt veel voordelen,' zegt **Erik Grietens** van de Bond Beter Leefmilieu.

Erik Grietens, politicoloog en stedenbouwkundige, is sinds 1994 beleidsmedewerker ruimtelijke ordening bij Bond Beter Leefmilieu. Hij is oprichter en bestuurder van de vzw Trage Wegen, lid van de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen en de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening. Hij is auteur van het boek *Vlaanderen in de knoop. Een uitweg uit de ruimtelijke wanorde* (2009) en van de publicaties *Recepten voor kernversterking. Hoe leg je als lokaal bestuur de basis voor een klimaatvriendelijke gemeente?* (2016) en *Recepten voor klimaatneutrale kernversterking. Limburg* (2019).

'We hebben de voorbije jaren heel wat projecten opgezet over cohousing. **De tijd was rijp om iets te doen over het delen van werkruimte, een soort cohousing voor bedrijven, organisaties en administraties.** Samen met de Vereniging voor Ruimte en Planning en met de steun van de provincie Vlaams-Brabant is dat traject uitgemond in een inspiratiegids die gratis beschikbaar is op onze website.'

'Werkruimte delen is niet helemaal nieuw, iedereen kent de bedrijventra waar startups onder één dak zitten en allerlei faciliteiten delen. **De voorbije jaren zijn er wel wat nieuwe initiatieven van coworking ontstaan.** Bar d'Office bijvoorbeeld, een van de pioniers, stelt coworkingplaatsen ter beschikking op een dertigtal plekken in Vlaanderen. Ook bij bedrijven die ruimte op overschot hebben, richten ze op vraag coworkingplekken in. Wie een abonnement heeft, kan daar terecht. Een ander commercieel model dat vooral in Brussel voet aan de grond krijgt, is dat van Workero. Het brengt bedrijven die te veel kantoorruimte hebben samen met ondernemingen die plaats zoeken. Dan krijg je vaste partners, in een relatie van verhuurder en huurder. Steeds meer ondernemingen hebben ook zogenaamde touchdownplekken. Dat zijn flexdesks waar bijvoorbeeld klanten of zakenrelaties nog enkele uren kunnen werken, voordat ze naar een andere afspraak moeten of naar huis gaan.'

'Corona en daarbij aansluitend het belang van het houden van fysieke afstand leken in eerste instantie een rem te zetten op de voorzichtige trend naar het delen van werkruimte. Stilaan wordt duidelijk dat net het tegenovergestelde waar is. Telewerken zit

in de lift. Zeker millennials waren al vragende partij en nu vindt het ook ingang bij een bredere groep van werkgevers en werknemers. Dikwijls gaat meer thuiswerken hand in hand met het "nieuwe werken". **Kantoren worden meer en meer ingericht op maat van het soort werk dat je moet doen en niet meer op maat van de persoon die er moet werken.** Je hebt stiltezones, overlegzones, brainstormplekken, plaatsen waar getelefoneerd wordt en lokalen waar collega's rustig met elkaar kunnen praten. **Meer telewerk en de nieuwe inrichting van de kantoorruimte zorgen ervoor dat er minder ruimte nodig is.** De invoering van het "nieuwe werken" bij de Bond Beter Leefmilieu heeft ertoe geleid dat we een derde van onze kantoorruimte niet meer nodig hadden. Twee andere organisaties zijn intussen bij ons ingetrokken. Door het toegenomen thuiswerk blijken we nu nog te veel kantoren te hebben.'

'Het meest voor de hand liggende voordeel van delen is dat je ruimte bespaart. **Vanuit duurzaamheidsoogpunt is het beperken van het ruimtebeslag cruciaal. Je gebruikt de bestaande ruimte beter en slimmer.** Zonder dat het ten koste gaat van de kwaliteit van de werkplek. Integendeel, coworkinginitiatieven zijn doorgaans zeer aantrekkelijk, hip, interessant. **Naast ruimte deel je ook de kosten van het gebouw, denk aan de huur, de verwarming, het kopieerapparaat.** Ruimte delen is ook een voedingsbodem om andere zaken te delen, bijvoorbeeld mobiliteit. Een gemeente die ruimte deelt met andere organisaties of bedrijven, kan meteen ook de stap zetten naar het delen van het gemeentelijke wagenpark. Een voordeel dat moeilijker hard te maken is,

Ook gemeenten kunnen kantoorruimte op overschot delen

STEFAN DEWICHERE

maar dat coworkingbedrijven wel uitspelen, is dat het delen van werkruimte door verschillende soorten organisaties ook de creativiteit stimuleert. **De interactie en het communitygevoel zouden vaker tot nieuwe inzichten, toepassingen, producten leiden.**

‘Het delen van werkruimte stoot ook op enkele drempels. De belangrijkste is dat er een zeer groot aanbod aan kantoren is, delen is niet echt nodig. **Veel bedrijven en organisaties zijn ook niet bewust bezig met hun huisvesting. Daar hangt mee samen dat ze niet weten hoeveel ruimte ze nodig hebben.** Ze hebben dertig medewerkers en dus hebben ze dertig bureaus. Pas als ze echt gaan meten, beseffen ze hoeveel ruimte ze op overschot hebben. Bij zo’n meting breng je eerst het profiel van de medewerkers in kaart. Zo weet je wie veel aanwezig is, wie vaak buitenshuis is, wie regelmatig thuis werkt. Daarna meet je de bezetting op doordeweekse en op piek- en dalmomenten. Bij de BBL hebben we die oefening gemaakt. Voor onze dertig voltijds equivalenten volstaan 21 kantoren, ook op piekmomenten. En dat was pre-corona. **Een andere drempel om ruimte te delen is de schrik bij bedrijven en organisaties voor een verlies aan identiteit en zichtbaarheid.** Daar moet je inderdaad creatief mee omgaan. En dan zijn er nog praktische bezwaren die meestal vrij eenvoudig weg te nemen zijn, zoals ICT-beveiliging of beveiliging van het gebouw.’

‘Ook in veel gemeentehuizen en lokale administratieve centra is er zonder twijfel werkruimte op overschot. Ik raad gemeenten aan dat eens goed te meten, al dan niet met wat externe hulp. **Voor gemeenten die de bouw van een nieuw administratief centrum plannen, en zo zijn er heel wat, is een voorafgaande meting uiteraard noodzakelijk.** Het is ook goed om het idee van gedeelde werkruimte al op te nemen in de plannen. Blijkt er in de toekomst toch nog plaats te veel, dan kan die makkelijk gedeeld worden. **Een probleem is vaak het vinden van een geschikte partner om een kantoor mee te delen.** Ook lokaal zijn er altijd wel verenigingen en organisaties, kleine bedrijven en starters op zoek naar wat ruimte, maar vraag aan aanbod koppelen is niet zo eenvoudig. Er zou een soort datingsite moeten zijn voor ruimteaanbieders en ruimtezoekers. Vastgoedwebsites zouden een rol kunnen spelen en **naast “kantoor te huur” ook “kantoor in kantoor te huur”** kunnen aanbieden. Lokale besturen kunnen ook zelf het initiatief nemen. Zo wil Leuven in het kader van haar Klimaatplan over twee jaar een operationeel platform hebben voor het delen van kantoorruimte in de stad. Ik hoop dat meer steden en gemeenten volgen.’ ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Het digitale inspiratieboek ‘Werkruimte delen’ is gratis te downloaden op bondbeterleefmilieu.be

Zo makkelijk kan het beheer van het openbaar domein zijn

Hoe houdt u zicht op de vele individuele objecten in het openbaar domein? En hoe organiseert u dat zo efficiënt mogelijk? DataQuint helpt. Met GeoVisia, onze slimme software, maken we integraal beheer makkelijker dan ooit. Gebruik GeoVisia voor inspectie, inventarisatie en het beheer van uw objecten. Helemaal OSLO-proof en ingericht volgens uw werkproces.

Bel of mail ons voor een vrijblijvende demo.

+31 (0) 88 - 770 48 00
info@dataquint.be

www.dataquint.be

PURO®

Fairtrade Coffee
saving the rainforest

Thuis genieten van
dezelfde (h)eerlijke koffie
als op kantoor

www.puroathome.com

STEFAN DEWICKERE

CF

CF

STEFAN DEWICKERE

In de Roende komen mensen van alle generaties samen op de mooie eindeloze bank rond de patio waarin eerst een wimperlinde stond, van alle kanten zichtbaar door het heldere glas.

Kortemark draait rond

Een jaar geleden opende De Roende zijn deuren, een nieuw ankergebouw voor het West-Vlaamse Kortemark. Het gebouw is extreem toegankelijk. De Kortemarkenaren kunnen er terecht voor alle diensten van het lokale bestuur waarvoor de drempel laag hoort te zijn.

Twee jaar na de eerste spadesteek opende op 23 november '19 het nieuwe gebouw zijn deuren voor het grote publiek. Bij de opening kwamen 1500 inwoners een kijkje nemen, meer dan tien procent van de bevolking. Het nieuwe 'landmark' nabij het kruispunt van de Ichtegemstraat met de Hospitaalstraat wordt De Roende genoemd, uiteraard vanwege de ronde met hout beklede vorm. Binnenin bevinden alle ruimtes zich in een cirkelvormige band om een verhoogd binnenpleintje.

In de wachruimte komen zowel jonge gezinnen die met hun kind naar de 'weging' of naar Kind en Gezin gaan, als oudere mensen die activiteiten willen meemaken in het lokaal dienstencentrum en ook mensen die het moeilijker hebben en daarom een beroep doen op het OCMW. Toch is er aandacht voor de privacy, elke spreekruimte heeft matglas.

Het gebouw is een bijzonder ontwerp van architectenbureau Dertien12, gekozen via de West-Vlaamse oproepprocedure WinVorm. Voor het voorontwerp nam architect Tom Gantois van het Brugse architectuurstudio Dertien12 een oude foto als uitgangspunt. Op die foto zit een uitgebreide familie aan tafel onder een hele dikke boom na te genieten van een feestmaal. Dat gevoel wilde hij teweegbrengen in dit publieke gebouw waar mensen voor zorg komen, in de heel brede betekenis. Tom Gantois hoopte ook dat het gebouw een katalysator zou worden om ontmoetingen te stimuleren en een collectief geheugen van de hele dorpsgemeenschap, een brug tussen de generaties.

Dikwijls is het bouwen van een nieuw gemeentehuis de aanleiding om het organogram van een lokaal bestuur te herbekijken, in Kortemark gebeurde het andersom. 'Eerst werd de organisatie in vier afdelingen onderverdeeld,' zegt algemeen directeur Sara De Meyer. In het gemeentehuis aan de Stationsstraat blijven de interne diensten en afdeling Ruimte gehuisvest. Kortemarkenaren kunnen er ook nog trouwen en de maandelijkse gemeenteraad volgen. Volgend voorjaar verhuizen de diensten Vrije Tijd samen met de bibliotheek naar het inbreidingsproject op de Brouwerijsite aan de Markt met een amfitheater voor allerlei activiteiten, zodat het dorpscentrum aan levendigheid zal winnen. Vorig najaar trok de afdeling Mens al in het fonkelnieuwe gebouw De Roende. 'Op elke site is het hoofd van de afdeling de verantwoordelijke,' zegt Sara De Meyer die deze verantwoordelijken in het managementteam aanstuurt. 'Zo kan ik vertrouwen geven aan het managementteam en is er in elk gebouw een aanspreekpunt.'

Op de plaats waar nu de Roende is, was eerst een nieuw OCMW-gebouw gepland, maar door het omvormen van de organisatie en door-

dat het lokaal bestuur en het woon-zorgcentrum op dezelfde site samen een lokaal dienstencentrum wilden beginnen, kon Kortemark een aanzienlijke VIPA-bijdrage krijgen. Nu huizen in dit nieuwe gebouw de gemeentelijke diensten die de Kortemarkenaren het meest nodig hebben: de dienst Burgerzaken, het Sociaal Huis, Kind en Preventie – in de volksmond ‘de weging’ –, het Huis van het Kind en het lokaal dienstencentrum De Wimperlinde. De Roende ligt vlak bij het woon-zorgcentrum Blijvelde en is heel toegankelijk, ook voor mensen in een rolstoel. In de Roende komen mensen van alle generaties samen op de mooie eindeloze bank rond de patio waarin eerst een wimperlinde stond, van alle kanten zichtbaar door het heldere glas. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Het inspraakproject dat aan de basis ligt van het huidige meerjarenplan heette 't is aan jundre. Toen de voorbije maanden alle Kortemarkenaren mondkmaskers kregen van de gemeentelijke medewerkers droegen zij de sweater met #voejundre.

Maatregelen voor de omgeving bij Elia-projecten

Om grote hoeveelheden hernieuwbare energie snel en efficiënt te transporteren is een veilig, betrouwbaar en betaalbaar elektriciteitsnet nodig. Op dit moment is de huidige infrastructuur onvoldoende uitgerust om een antwoord te kunnen bieden op de noden van de energietransitie. Daarom zijn er aanpassingen of extra elektriciteitsverbindingen nodig.

Aanleg van een toegangsweg voor een werf in landbouwgebied

„ Elia wil het maatschappelijk belang steeds vooropstellen en de duurzaamheid van haar activiteiten verbeteren. Door het partnerschap met Be Planet, investeert Elia in burgerprojecten die zich inzetten voor een beter klimaat en een duurzame samenleving.

Maatregelen om nadelen te verminderen of vergoeden

Elia wil elektriciteitsverbindingen zo goed mogelijk integreren in de omgeving en de impact op het milieu beperken. Toch is het niet altijd mogelijk om dit te vermijden. De bouw van een luchtlijn of de uitbreiding van een hoogspanningsstation kan een invloed hebben op de leefomgeving van omwonenden en de betrokken gemeente. Elia is zich hiervan bewust en werkte een beleid met maatregelen en vergoedingen uit.

Duidelijk vergoedingskader voor landbouwers

Elia heeft een protocolakkoord met de Belgische landbouworganisaties afgesloten (Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat en la Fédération Wallonne de l'Agriculture). Hierin zijn het onderhandelingskader, de vergoedingen en de standaardovereenkomsten voor landbouwgronden vastgelegd. Dankzij het protocolakkoord kan Elia niet enkel duidelijkheid scheppen voor landbouwers over vergoedingen, maar ook goede afspraken maken. Elia neemt steeds contact op met de grondeigenaars en de landbouwers indien zij in aanmerking komen voor een vergoeding.

“Het is nooit fijn wanneer men je komt vertellen dat een deel van je landbouwgrond niet beschikbaar is door werken zoals de aanleg van een toegangsweg. Maar dankzij het landbouwprotocol slagen we erin goede afspraken te maken”, zegt Johan Cauwels van Elia.

Vergoedingen voor eigenaars

Eigenaars van woningen en bouwgronden die op een bepaalde afstand van de as van de nieuwe of aangepaste luchtlijn wonen, ontvangen een vergoeding voor het nadeel. Een medewerker van Elia neemt contact op met de eigenaars.

Gemeenschapsfonds ondersteunt lokale initiatieven

De bovengrondse infrastructuur kan ook een invloed hebben op de leefomgeving van uw inwoners en uw gemeente. Om deze zo minimaal mogelijk te houden, draagt Elia bij aan het **gemeenschapsfonds**. Dit **fonds ondersteunt lokale burger- en gemeenschapsprojecten die de energietransitie bevorderen en de leefomgeving verbeteren**.

Het gemeenschapsfonds wordt beheerd door Be Planet en staat ter beschikking van bewoners, verenigingen, overheden ... die een impact ondervinden van de infrastructuurprojecten van Elia. Be Planet lanceert projectoproepen in de gemeenten die hiervoor in aanmerking komen. **Als uw gemeente in aanmerking komt, wordt deze op de hoogte gebracht.**

“Elia wil het maatschappelijk belang steeds vooropstellen en de duurzaamheid van haar activiteiten verbeteren. Door het partnerschap met Be Planet, investeert Elia in burgerprojecten die zich inzetten voor een beter klimaat en een duurzame samenleving”, Katrien Desrumaux van Be Planet.

Voorbeeld van **aanplanting groenscherm** bij een nieuw hoogspanningsstation

Afstemming over landschaps- en natuurmaatregelen

Elia neemt ook maatregelen om de impact op de nabije natuur en het landschap te beperken bij werken aan de bovengrondse infrastructuur. Hiervoor stelt Elia een **onafhankelijke landschapsexpert aan die een rapport maakt met voorstellen om het landschap te verbeteren**. In overleg met de lokale overheden bepaalt Elia hoe het beschikbare budget verdeeld wordt over deze voorstellen. Voorbeelden van natuurmaatregelen zijn de plaatsing van vogelkrullen op luchtlijnen zodat deze zichtbaar worden voor vogels of de aanplanting van bomenrijen om de infrastructuur van Elia te integreren in het landschap.

Meer info?

Op de website van Elia www.elia.be vindt u meer informatie over de maatregelen, vergoedingen en het gemeenschapsfonds. Bij vragen of opmerkingen kan u contact opnemen met een medewerker van Elia via het mailadres omwonenden@elia.be of via het gratis infonummer **0800 11 089**.

A portrait of a man with long, wavy, light brown hair and glasses, wearing a red t-shirt. He has his arms crossed and is looking directly at the camera with a slight smile. The background is slightly blurred, showing some green leaves at the top and a dark object on the right.

Ignaas Devisch: 'Als je tot betere afspraken wilt komen, dan moet je die afspraken ook in je dagelijkse werking uitdragen. Het moet dus leven. Het werkt niet wanneer de leiding de vijf kernwaarden vastlegt en die dan oplegt.'

Ethiek op de werf

‘Ethiek gaat over het goede handelen. Zo weinig spectaculair is het, maar zo belangrijk kan het zijn. Door kernwaarden en arbeidsverhoudingen bespreekbaar te maken creëer je een veilige werkatmosfeer. Die evolutie is niet meer te stoppen,’ zegt hoogleraar medische filosofie en ethiek **Ignaas Devisch** bij zijn uitleg over de nieuwe ethische code die hij samen met bouwaannemers, studie- en architectenbureaus en overheidsbedrijven heeft opgesteld voor infrastructuurwerken.

Op 24 september zag de ethische code bij infrastructuurwerken het levenslicht. Voor de opmaak ervan klopten enkele studiebureaus en aannemers bij UG-professor Ignaas Devisch aan. ‘Ze stelden vast dat er van alles misliep in hun sector. Er waren misverstanden, er was veel verloop op de werf, de druk nam toe door de nieuwe communicatiemiddelen, de contacten verliepen moeilijk, kortom de mensen hadden het gevoel dat er afspraken moesten komen.’ Een van hen had Ignaas Devisch horen spreken en vroeg hem om te helpen. ‘Dan gebruik je je expertise om een proces te begeleiden,’ zegt Ignaas Devisch in zijn Gentse stadstuin. ‘Na twee informele samenkomsten duurde het al bij al nog een flink jaar, wat vrij snel is, omdat je met meerdere partijen aan tafel zit.’

‘Een ethische code is een toetsingskader waarnaar je je gaat richten. Het klaart niet alle conflicten uit, het voorkomt ze ook niet allemaal, maar je hebt wel een basis om er bij conflicten uit te raken.’

Waarom dan een ethische code?

‘De betrokken partijen wilden vooral betere afspraken onder elkaar. Iedereen deelde van meet af aan de mening dat er veel voor verbetering vatbaar was. Vanuit die consensus kwamen we tot een aantal waarden die iedereen belangrijk vond maar die voor niemand geformaliseerd waren.’

‘In de bouwsector golden van oudsher wel informele afspraken zoals handjeklap, maar dat werkt alleen bij wederzijds vertrouwen. Ondertussen is de wereld complexer geworden, op de werf worden meerdere talen gesproken. Die sector verandert net zoals de samenleving verandert. Bovendien stijgt de concurrentie, waardoor de spanning is toegenomen.’

‘Het is gemakkelijker om het eens te zijn over wat er fout gaat, dan het eens te zijn over de afspraken die je gaat maken en waarnaar iedereen dan gaat leven zonder afdwingbaarheid. Deze code is geen wettekst maar een afspraak onder elkaar, over hoe je samenwerkt met elkaar. De sociale verhoudingen krijgen dan betere afspraken, ze worden duidelijker omdat je ze op papier zet.’

Een soort missionstatement dus?

‘Dat zijn die flashy regels die in een kader aan de muur hangen. Dat werkt niet. Daarin ben ik niet geïnteresseerd. Als je tot betere afspraken wilt komen, dan moet je die afspraken die je in een document zet, ook in je dagelijkse werking uitdragen. Het moet dus leven en echt deel uitmaken van wat je dagelijks doet. Het werkt niet wanneer de leiding de vijf kernwaarden vastlegt en die dan oplegt aan de rest.’

‘We hebben net het omgekeerde gedaan. Via een bepaalde methodiek hebben we met alle partijen

bekeken wat er voor hen toe doet en hoe je daarvoor moet handelen. Wat is belangrijk voor een studie bureau, een architectenbureau, voor een bedrijf als Aquafin? Dat hebben we in kernwaarden vastgelegd, voor de ene is dat bijvoorbeeld transparantie, voor de andere integriteit. Die kernwaarden hebben we dan omschreven en daaraan hebben we goede praktijkvoorbeelden gekoppeld. In die verzameling hebben we een gemeenschappelijke noemer gezocht. Stel je voor dat de ene vooral winst wil en de andere vooral gelijke afspraken, dan word je het niet eens. Maar bij deze partijen lagen de kernwaarden in elkaars verlengde en kwamen we tot gemeenschappelijke noemers zoals de behoefte aan transparantie, integriteit, eerlijkheid en werken zonder dubbele agenda's. Na een aantal bijeenkomsten kwamen we tot een consensus over wat belangrijk was, en dat werd dan binnen hun werking, met de medewerkers en met de raad van bestuur, afgetoetst zodat het een zo breed mogelijk draagvlak kreeg. Ik heb dus niet met honderden mensen gesproken, maar elke partij heeft het in de eigen werking afgetoetst voor we naar een tweede ronde gingen.’

En na de tweede ronde was het klaar?

‘Daarna zijn er uiteraard nog heel wat versies geweest voordat we het eens waren over de formuleringen. We voegden er ook casussen aan toe, voorbeelden uit de praktijk zodat je ze gemakkelijker in de bedrijven zelf kunt bespreken.’

‘De bedoeling is niet dat dit nu gemaakt is en dus voor altijd af is. Het moet een levend document worden. Je moet telkens nagaan of een update, nuancering of verbetering nodig is. Symbolisch heb je de code onder de arm als je gaat werken. Je kunt elkaar onder druk zetten via e-mail maar zo bouw je geen rust in. Je kunt dus beter duidelijke afspraken maken en elkaar ontmoeten of opbellen wanneer het niet duidelijk is.’

‘Het is dus geen kunstmatig of zweverig document gewor-

den, want het is de bedoeling dat ze het in hun contracten gebruiken, in hun onderhandelingen, en voor een betere sfeer of klimaat in het bedrijf.’

Wat is het grootste voordeel?

‘Omdat veel mensen niet vertrouwd zijn met een ethische code, hebben we alles heel concreet beschreven: wat betekent elke kernwaarde tijdens onderhandelingen, bijvoorbeeld. Een ethische code is een toetsingskader waarnaar je je gaat richten. Het klaart niet alle conflicten uit, het voorkomt ze ook niet allemaal, maar je hebt wel een basis om er bij conflicten uit te raken.’

‘Je moet bescheiden starten. Je kunt niet verwachten dat iedereen de code voor honderd procent naleeft maar wel kun je hopen dat er over een paar jaar iets zal zijn veranderd. Bovendien willen deze mensen dit uitdragen naar andere werven en het ter kennisgeving aanbieden aan andere partijen, ook als ze er niet vertrouwd mee zijn.’

‘Dit is een klein initiatief maar de initiatiefnemers willen elkaar op een positieve manier besmetten en motiveren om goed met elkaar om te gaan zodat de werksfeer verandert. Uiteraard gaat het niet vanzelf. Je moet iets met die waarden doen. Ze moeten in het hart van de werking zitten en in alle veiligheid problemen bespreekbaar maken. Veel bedrijven hebben al een ethische code, of stellen een adviesraad of vertrouwenspersoon aan om dit proces te bewaken.’

Het belang van ethische codes lijkt in de maatschappij toe te nemen. Hoe komt dit?

‘Enerzijds komt dit omdat de verhoudingen complexer zijn geworden, de evidentie van het kleine kringetje dat je kon vertrouwen, is verdwenen. Bovendien eist iedereen meer kwaliteit maar voelt niet iedereen zich goed in zijn vel, het aantal mensen met burn-out blijft toenemen. Daarom is kwaliteitszorg toegenomen en staan betere sociale verhoudingen daarbij centraal. Om nieuwe mensen aan te werven is dat ook belangrijk. Meer en meer willen werknemers vooraf een idee hebben over hoe de omgang tussen de mensen in het bedrijf is, de verhouding tussen mannen en vrouwen, hoe de hiërarchische verhoudingen zijn en hoe er wordt omgegaan met ecologische waarden. Die gevoeligheid neemt toe.’

‘Twintig jaar geleden hadden weinig organisaties een ombudsdienst, nu zie je ze bij alle overheden, maar ook bij ziekenhuizen. Het is het eerste opstapje om te tonen dat je erkent dat er problemen kunnen zijn, je duidt iemand in een onafhankelijke positie aan die naar de klacht zal luisteren om dat probleem aan te kaarten.’

‘Die bewustwording neemt toe. Het is een maatschappelijke trend om op te komen voor je rechten, om participatie af te dwingen. Kijk naar de universiteiten waar het nu gewoon is dat studenten hun professoren evalueren en feedback geven, hetzelfde gebeurt in de ziekenhuizen sinds de wet op de patiëntenrechten in 2002.’

Het draait dus vooral om eenvoudige deugden als eerlijkheid en respect.

‘Het gaat niet om deugden, wel om het besef dat menselijk handelen niet altijd vanzelfsprekend is en je dus afspraken nodig hebt. Als je bovendien als bedrijf in deze tijd wilt overleven, heb je zo’n verhaal nodig, een stevig verhaal. Het moet meer zijn dan windowdressing, want dat doorprikken mensen al gauw.’

‘Meneer dokter bestaat niet meer, patiënten willen begrijpen wat ze hebben, ze willen na een uitleg zelf beslissen wat ze doen. Mensen willen zelf hun eigen lot in handen hebben. Mensen hebben ook hogere verwachtingen ten aanzien van hun werk, hun levenskwaliteit, ze vragen terecht om met respect te worden behandeld. Als dat verankerd is, ook in een bouwsector die vroeger vooral gekenmerkt werd door fluitende bouwvakkers, dan hoeven de leidinggevende vrouwen daar zich niet meer constant te verantwoorden. Dat is een positieve evolutie.’

Blijft het gebrek aan afdwingbaarheid niet het probleem?

‘Dit is een engagement. Mensen zullen het intern en extern weten. De makers stellen zich kwetsbaar op, want ze willen werken volgens deze normen of standaarden. Bovendien bestaat dit engagement niet uit loze woorden. Zoals VRT-ombudsman Tim Pauwels de keuze voor bepaalde programma’s of berichtgeving uitlegt en ombudsvrouw Karin De Ruyter de redactie van *De Standaard* elke week een spiegel voorhoudt, is het echt gemakkelijker en veiliger om dat niet te doen. Maar je kunt ook eerlijk tonen dat je de medewerkers, de kijkers, de lezers ernstig neemt en nagaat hoe ze je werk vinden. Zo installeer je als het ware een interne waakhond, je geeft hun de ruimte om kritiek te geven op wat fout loopt. Je staat dus open voor kritiek.’

‘Twintig jaar geleden zagen veel professoren die evaluatie door de studenten niet zitten, nu is dat grotendeels verdwenen en de stem die de studenten hebben gekregen, klinkt luid genoeg. Je hoeft elkaar niet perse gelijk te geven, maar je legt wel uit waaróm iets gebeurt. Om maar te zeggen dat de mentaliteit kan veranderen.’

U noemt dit ook een vorm van preventie?

‘Als je kijkt naar het grote personeelsverloop en het aantal zieken, dan hebben bedrijven er baat bij in de mensen te investeren, zodat ze ontplooiingskansen zien en er zich goed voelen. Deze positieve evolutie treedt in de hele samenleving op. Een bedrijf dat dit nu, in deze crisis, onderschrijft, toont dat het een vi-

sie heeft op de lange termijn.'

'Je kunt iedereen op technische werkloosheid zetten of proberen iedereen aan boord te houden. Met een toetsingskader denk je langer na om binnen het economisch haalbare het samen proberen te redden. Zo voelt iedereen zich betrokken, en is de sleuvengraver niet minder waard dan de architect aan zijn tekentafel.'

'Door ervoor te zorgen dat mensen zich beter thuis voelen op het werk, zal er minder ziekte-uitval zijn. In die zin is het een vorm van preventie. Daarom heb ik een aversie tegen de borden aan de muur, want na twee jaar weet je niet meer waarom ze er hangen.'

Maar we hebben toch een grondwet? Elke Belg is toch gelijk? Wat is het verschil tussen wetten en codes?

'Een wet is generiek voor iedereen. Ethiek gaat voorbij de wet, het gaat over het goede handelen, over hoe je wilt dat het gaat en niet alleen over wat wettelijk is toegestaan. Bij het overtreden van een wet is er een procedure die in een rechtszaak kan uitmonden. Met een ethische code voorkom je de gang naar de rechtbank, want je spreekt vooraf af dat je het in der minne zult regelen zonder een extra paragraaf aan de wet toe te voegen. De wet is een garantie voor als het echt niet lukt.'

'Ethiek geeft kansen. Je kunt het zo breed of zo smal invullen als je zelf wilt. Een stad kan inspraak beperken tot het strikt noodzakelijke of burgers serieus nemen en de buurt laten meedenken. Hetzelfde geldt bij infrastructuurwerken: ofwel zet de gemeente een bordje ofwel informeert het bestuur ruim op tijd en houdt het rekening met de opmerkingen van de buurtbewoners om de hinder zoveel mogelijk te beperken. Dat laatste is niet afdwingbaar, maar je kunt het wel doen en het heeft veel positieve gevolgen.'

'Dit is de reflex die de initiatiefnemers willen. Voor wie er niet vertrouwd mee is, lijkt ethiek hoogdravend en abstract. Maar het kan verschil maken in de menselijke relaties en dan worden begrippen als

'Door ervoor te zorgen dat mensen zich beter thuis voelen op het werk, zal er minder ziekte-uitval zijn. In die zin is het een vorm van preventie.'

transparantie en integriteit niet hol, maar zijn het afspraken geworden.'

Het is als volwassen mensen met elkaar omgaan, niet zoals vroeger toen mensen alleen moesten luisteren en knikken.

'Die vroegere machtsverhoudingen gaan eruit. Mensen pikken dat niet meer, en terecht. Je creëert een bepaalde sfeer door het bespreekbaar te maken. Denk aan #metoo. Mannen gedragen zich daardoor in een werksituatie anders dan vroeger, want ze weten dat een misstap aan het licht zal komen, omdat het ondertussen bespreekbaar is geworden.'

'Bij een van de initiatiefnemers waren er veel werknemers met burn-out, bij hen is het e-mailverkeer ingeperkt. Het lijkt niet spectaculair, maar het kan wel rust en vertrouwen creëren. Natuurlijk doen mensen dat niet zomaar. Er is een spanning, een omgeving zal nooit voor honderd procent respectvol zijn. Maar als je het niet bespreekbaar maakt, verandert het nooit.'

'Bovendien blijven mensen misdrijven begaan, fraude werk je hier niet mee weg, maar op micro- en mesoniveau kun je wel afspreken te proberen het goed te doen en naar elkaar te luisteren. Zo weinig spectaculair is het, maar zo belangrijk kan het zijn. Niet alle belangrijke dingen liggen juridisch vast. Uiteraard kan de productiviteit verhogen door de koffiepauze met een of een paar minuten in te korten, en je kunt ze later nog korter maken, maar als je ze afschaft, zullen mensen elkaar minder spreken en kunnen er meer conflicten ontstaan die je dan weer moet oplossen met extra vergaderingen. Dan wordt de tijdwinst tijdverlies, want die conflicten moeten een oplossing krijgen. Het is beter een minuut te luisteren naar een grief van een werknemer dan dat zo iemand anderhalf jaar thuis moet blijven met een burn-out. Het kan dus heel preventief werken.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

ONTDEK ONZE TWEE ABONNEMENTEN OVERHEIDSOPDRACHTEN

De wetgeving over overheidsopdrachten is de laatste jaren ingrijpend gewijzigd. Met deze twee abonnementen blijft u geïnformeerd over deze materie.

1. Het **abonnement Reeks Overheidsopdrachten** bestaat uit basiswerken om mee aan de slag te gaan in uw bestuur. Dankzij het handboek Wegwijs Overheidsopdrachten, de Codex met alle wetgeving, thematische werken rond specifieke onderwerpen én binnenkort een digitaal magazine wordt u op de hoogte gehouden van alle nieuwigheden.
2. Het **abonnement Artikelsgewijze commentaar op de wetgeving overheidsopdrachten** bestaat uit 7 boekdelen die voortdurend worden bijgewerkt en u duiding geven. De toelichtingen zijn telkens opgebouwd aan de hand van rechtspraak en zorgen ervoor dat u de juridische grondslagen begrijpt. Als u vragen hebt over de toepassing van een specifiek artikel, kunt u steeds terecht in deze concrete boekdelen.

Alle publicaties staan onder het **editorschap van Steven Van Garsee**. Hij doceert als hoogleraar onder meer het vak bestuursrecht, het overheidsopdrachtenrecht en het publiekrecht. Hij is venoot bij Equator Advocaten. Dankzij een team van specialisten worden alle publicaties continu bijgewerkt en aangevuld.

Maatwerk, en af en toe een groot feest

Onze woon-zorgcentra moeten anders, kleinschaliger, warmer, meer op maat van de bewoners. Het is een van de lessen uit de coronacrisis. Ze klopt, maar ze gaat voorbij aan de vaststelling dat de woon-zorgcentra de voorbije tien jaar al heel sterk in die richting geëvolueerd zijn. Als corona dan toch een positief gevolg mag hebben, laat het dan zijn dat die verandering versterkt en versneld wordt. *Lokaal* bezocht een woon-zorgcentrum in transitie: De Populier in Geraardsbergen.

De coronacrisis zette de woon-zorgcentra onder grote druk en doet dat nog altijd. Na de eerste golf was de overheersende teneur in de berichtgeving en de publieke opinie: onze ouderenzorg moet anders. Dat de woon-zorgcentra over voldoende goede beschermingsmiddelen moeten beschikken en dat de medewerkers goed opgeleid moeten zijn om met een mogelijke corona-uitbraak om te gaan, spreekt voor zich. Voor sommigen moet de hele manier van werken op de schop: weg met de grote 'fabrieken' waar we onze ouderen wegstoppen, weg met de eenheidsworst die alle bewoners opgedrongen krijgen, zo heet het dan. Het is een te simplistische voorstelling die voorbijgaat aan de grote

BARTLAŠIY

veranderingen die veel woon-zorgcentra de voorbije jaren hebben doorge- maakt. Het beeld van de verplichte bingonamiddagen of de grootschalige activiteiten waaraan iedereen willens nillens moet deelnemen is achterhaald. De leefgroepen van zestig, zeventig bewoners zijn op veel plaatsen verveld in kleinere gemeenschappen. De tijd dat de bewoners om negen uur naar de grote, gemeenschappelijke leefruimte werden gebracht om er tot vijf uur 's middags te 'moeten' blijven, ligt achter ons. Natuurlijk zijn er nog groepsactiviteiten en uitstappen – veel bewoners kijken daar ook naar uit – maar daarnaast wordt er veel individueler en op maat gewerkt. De bewegings- en beslissingsruimte voor de senior is veel groter geworden, bezoek is in normale omstandigheden op elk ogenblik van de dag mogelijk. Dat wil niet zeggen dat alles tiptop in orde is, dat de bewoner altijd en overal in de allerbeste omstandigheden leeft en woont. Veel woon-zorgcentra zijn in volle evolutie, ze zetten nog elke dag stapjes in de goede richting. Dat gaat met vallen en opstaan, soms botsend op regels en procedures, vechtend met een nog voortsluijmerende, achterhaalde visie en mentaliteit, aanhikkend tegen de lijnieten van verouderde infrastructuur.

Niet nog eens verhuizen

Een van de vele woon-zorgcentra in gestage transitie is De Populier in Ge- raardsbergen. Het heeft drie afdelin- gen – Dierkost, Hunnegem en Vesten, genoemd naar gekende plaatsen in de stad – van telkens dertig bewoners. Op de benedenverdieping, in Hunnegem, wonen de personen zonder cognitieve problemen, in de twee beveiligde afdelingen op de eerste verdieping de personen met dementie. 'Althans, dat was de bedoeling toen we het gebouw negen jaar geleden in gebruik namen,' zegt Marijke De Prez, diensthoofd ergo en animatie. 'Intussen wonen er ook al mensen met dementie beneden

omdat we intern zo weinig mogelijk willen verhuizen. Onze bewoners zijn al eens verhuisd naar hier, hen nog een keer weghalen uit hun vertrouwde kamer en omgeving proberen we te vermijden.' Beneden zijn er ook drie kamers voor kortverblijf, waar senioren die nog thuis wonen of in een assistentie-flat kunnen kennismaken met het leven in een woon-zorgcentrum. Vaak is het een tussenstap voor ze samen met hun familie beslissen om naar De Populier te komen.

Het beeld van de verplichte bingonamiddagen of de grootschalige activiteiten waaraan iedereen willens nillens moet deelnemen is achterhaald. De tijd dat de bewoners om negen uur naar de grote, gemeenschappelijke leefruimte werden gebracht om er tot vijf uur 's middags te 'moeten' blijven, ligt achter ons.

Intensieve start

De drie afdelingen hebben een ver- schillende werking. Die varieert ook in de tijd, afhankelijk van de bewoners op elk moment. Wat willen zij? Hoe leefden ze vroeger? Waar woonden ze? Wat was hun beroep? Wat waren hun hobby's en interesses? Hoe was hun familiale situatie? Het vormen van een goed beeld van de bewoner, ook via gesprekken met familie, begint al voor de verhuizing naar het woon-zorg- centrum. 'Onze sociale dienst maakt tijd voor lange intakegesprekken met de toekomstige bewoner en familieleden,' zegt Bart De Vos van de dienst opname. 'Het is tweerichtingsverkeer: wij geven alle informatie over het leven en wonen in De Populier en we luisteren naar hun verhaal. De dag dat iemand naar hier verhuist, is iedereen op de afdeling goed op de hoogte van wie die persoon is. Iedereen die dan aan het werk is, komt ook even langs

om zich voor te stellen aan de nieuwe bewoner en de familie. Dat breekt het ijs en zorgt voor een warm welkom.' De opvolging van nieuwe bewoners is in de begindagen en weken zeer intensief, totdat er een wederzijdse vertrouwdheid is gegroeid en de bewoner rust, veiligheid en geborgenheid heeft gevonden.

Kleine groepen

De afdelingen in De Populier zijn met dertig bewoners vrij groot. Over dat

aantal werd tien jaar geleden niet echt grondig nagedacht. Het was eerder het gevolg van bouwtechnische en archi- tecturale beslissingen dan van een uitgekende woon- en zorgvisie. En het was sowieso een grote verbetering in vergelijking met het oude rusthuis en het ziekenhuis-RVT, waaruit De Popu- lier ontstond. Toch blijkt dertig geen slecht aantal voor een goede werking. Els De Deyn, referentiepersoon de- mentie: 'Een groep van zestig senioren is niet werkbaar, die is te groot. Heb je maar vijftien bewoners, dan is het niet eenvoudig om altijd voldoende mensen te vinden die met elkaar matchen. Voor een uitstap wil je toch graag vijf, zes mensen tussen wie het klikt. De ene keer is dat één groepje, de volgende keer een ander. De samenstelling passen we altijd aan, aan de aard van de uitstap, de interesses van de bewoners en hoe ze zich op dat moment voelen. Idem voor een activiteit binnenshuis.

Els De Deyn:
‘Een groep van zestig senioren is niet werkbaar, die is te groot. Heb je maar vijftien bewoners, dan is het niet eenvoudig om altijd voldoende mensen te vinden die met elkaar matchen. Voor een activiteit wil je toch graag vijf, zes mensen tussen wie het klikt.’

Je vindt makkelijker vier, vijf geïnteresseerden als de groep iets groter is. Je kunt iedere dag andere activiteiten opzetten en putten uit dezelfde groep bewoners.’ In elk geval staat het leven in een woon-zorgcentrum al lang niet meer gelijk in het zich schikken naar de grootste gemene deler. ‘Toen we hier pas waren ingetrokken, stond nog regelmatig een grote bus voor de deur voor een uitstap,’ knikt Marijke De Prez. ‘Die vertrok pas wanneer ze vol was. Nu trekken we erop uit met de liftbus voor vijftien mensen maar nog veel vaker met ons busje met vier, vijf bewoners. Vroeger was een activiteit in huis pas geslaagd als de grote zaal vol zat. En was er eens wat minder volk, dan kreeg je het soms te horen van leidinggevend. Nu is iedereen in het woon-zorgcentrum ervan overtuigd dat kwaliteit veel belangrijker is dan kwantiteit.’ Dat vraagt meer maatwerk van de medewerkers maar de voldoening is ook veel groter. ‘Aan een zinvolle activiteit met enkele bewoners heb ook ik veel meer dan aan een namiddag de cijfertjes van de bingo

omroepen voor de hele groep,’ zegt Deborah Schamp van de dienst ergo en animatie. ‘In een van de leefgroepen woont een vroegere chef-pâtissier. Hij wou graag nog eens zijn koekjes van vroeger eten. We zijn in een groepje met zijn recepten aan de slag gegaan. Iedereen heeft heel erg genoten.’ En de grote shows en optredens, die zijn er in niet-coronatijden natuurlijk ook. Senioren houden net als de meesten van ons van een feest op tijd en stond, maar doordeweeks mag het iets bescheidener en intiemer.

Rode kaart

Lag vroeger de jaarplanning van alle afdelingen in grote lijnen vast en was het programma voor de komende week telkens tot in detail ingevuld, dan is er nu veel meer witruinte. Het weer, de actualiteit, de ideeën van de bewoners, het vraagt veel meer flexibiliteit. ‘Als ik mijn huidige jaarplanning zou voorleggen aan de inspectie van twintig jaar geleden, ik kreeg een donkerrode kaart. En voor de leidinggevend was die onaanvaardbaar geweest,’

lacht Marijke De Prez. ‘De inbreng van de bewoners en de medewerkers is gewoon veel groter geworden.’ En zelfs geplande activiteiten kunnen heel verschillende richtingen uitgaan. Els De Deyn geeft een voorbeeld. ‘Ik werksoms met herinneringskoffertjes. Dat is niet veel meer dan een koektrommel met gedichten, foto’s, voorwerpen over een bepaald thema: Kerstmis, de Sint, de school. Hoe zo’n namiddag verloopt, is niet te voorspellen. Laatst had ik een powerpoint voorbereid over terug naar school. Ik had ook een oude boekentas bij me met van alles erin. De presentatie is op de eerste slide blijven staan, we hebben het de hele tijd gehad over de boekentas en wat erin zat. Het gesprek kwam op de lessen Frans. De dag erop had ik wat Franse spreekwoorden meegebracht. We hebben ongelofelijk veel gelachen, het was een prachtige namiddag.’

Enthousiast uitnodigen

Dat de vrijheid van bewoners om al dan niet deel te nemen aan activiteiten veel groter is dan vroeger, hoeft geen betoog. Wie zin heeft om eens op de kamer te blijven, kan dat. Dat betekent wel dat de medewerkers oog moeten hebben voor mogelijke vereenzaming. Daarom blijven ze de bewoners, zeker mensen met dementie, enthousiast uitnodigen om deel te nemen. Deborah Schamp: ‘Soms hebben bewoners een klein duwtje nodig en dan zie je ze helemaal openbloeien bij een activiteit.’ Vreemd genoeg is het meer op maat van de bewoners werken iets waaraan ook familieleden moeten wennen. ‘Waarom is de buurvrouw wel meegegaan op uitstap en mijn moeder of vader niet? Het was nochtans zo’n mooi weer.’ Dan is het aan de medewerkers om, met de steun van de leidinggevend, duidelijk te maken dat er meerdere uitstappen zijn en dat hun beurt wel komt, of dat de activiteit niet zo geschikt was of de groep haar of hem niet zo goed lag.

Wonen en leven in het woon-zorgcentrum

De kernopdracht van een woon-zorgcentrum is kwaliteit van wonen en leven te bieden aan mensen die niet langer thuis kunnen wonen. In het gedachtegoed van ‘Wonen en leven in het woon-zorgcentrum’ staan zes kernprincipes voorop, die bijdragen aan de veerkracht van mensen en hun beschermende kracht tegen psychische moeilijkheden:

- verbondenheid
- betekenisvolheid
- zelfwaardegevoel
- regie en autonomie
- hoop, optimisme en vertrouwen
- zich thuis voelen.

Iedereen familie

We kunnen uiteraard niet om Covid-19 heen. De Populier is erin geslaagd om het virus buiten de deur te houden, maar uiteraard heeft het wel een grote impact op de werking en op de bewoners. Hoofdverpleegkundige Ilse Bockstal: 'Het virus heeft uiteraard minder kans om zich ruim te verspreiden, als je de contacten tussen de bewoners kunt beperken, en dan is een kleine groep een voordeel. Anderzijds beschikken onze afdelingen over meer ruimte en is het makkelijker om de tafels en de stoelen verder uit elkaar te schuiven. We hebben sowieso een vaste tafelschikking en in een afdeling ontstaan er altijd spontaan kleinere groepjes van mensen die het goed met elkaar kunnen vinden. We hebben dus kleinere bubbels gecreëerd in elke afdeling. Maar het bleef wel moeilijk om bewoners uit te leggen dat ze afstand moesten houden van elkaar. We zijn dat voortdurend blijven herhalen.' Door de afstandsregels is wel wat ingeboet op huiselijkheid, gezellig dicht bij elkaar zitten voor het eten of voor de activiteiten zit er nog steeds niet in. Het wegvallen van het bezoek van familie viel sommige bewoners zwaar. Er werd gretig gebruik gemaakt van alternatieven zoals videogesprekken en vanaf juni van de babbelboxen in de grote zaal. Aan de andere kant maakte het wegvallen van bezoek dat de bewoners meer op elkaar aangewezenen waren. De band, ook met de medewerkers, is hechter geworden. Sinds bezoek op de kamer weer onbeperkt is

Marijke De Prez:
'Als ik mijn huidige jaarplanning zou voorleggen aan de inspectie van twintig jaar geleden, ik kreeg een donkerrode kaart. De inbreng van de bewoners en de medewerkers is gewoon veel groter geworden.'

toegelaten, met registratie, merkt Ilse Bockstal dat zeker de bewoners met dementie weer minder rust vinden. Ze zien voortdurend mensen in en uit lopen en begrijpen niet waarom zij moeten blijven. Marijke De Prez: 'Er is heel veel gepraat over vereenzaming in de woon-zorgcentra tijdens de coronacrisis. Mijn ervaring is dat het gevaar op vereenzaming soms groter was aan de andere kant van het scherm, bij de partner van onze bewoner die alleen achterbleef na de videocall, zonder de mogelijkheid om langs te komen. Binnenshuis was er altijd veel contact en communicatie, zelfs intenser dan tevoren.' Maar uiteraard is Covid-19 een vloek en zal de opluchting in de woon-zorgcentra groot zijn als er een vaccin beschikbaar is. Ilse Bockstal: 'Het ergste was het afscheid moeten nemen van stervende bewoners, om niet-covidredenen. Kinderen die maar met zijn tweeën langs mochten komen, voor maximaal een half uur. Dat was niet menselijk. We zijn daar met inachtneming van de beschermingsmaatregelen toch wat soepel mee omgesprongen. Ik was erbij toen een zoon en dochter afscheid namen van hun moeder. We hebben samen een liedje gezongen dat de moeder altijd zong. En we hebben samen gehuild. Is dat professioneel? Ja, je mag je verdriet tonen als je afscheid moet nemen van

een bewoner, want iedereen hier is ook een beetje familie.'

Orgel en computer

Met Marijke De Prez loop ik nog even langs in de afdeling Vesten. Dicht bij de ingang staat een orgel, een schenking van een intussen overleden bewoner. Drie andere bewoners bespelen het instrument. Het kreeg geen plaats in de leefruimte, want niet alle senioren zijn er even dol op, de drie liefhebbers kunnen hun hobby beoefenen zonder de anderen te storen. Even verderop in een verloren hoekje zit een man aan een computerscherm. Het is speciaal voor hem gecreëerd. Hij is een heel stuk jonger dan zijn medebewoners en kan zich niet altijd terugvinden in hun activiteiten. De computer is voor een stuk zijn venster op de wereld. 'De overstap naar een woon-zorgcentrum is geen radicale breuk met het vroegere leven,' zegt Marijke De Prez. 'Wat voor bewoners belangrijk was, proberen we in de mate van het mogelijke mee te nemen naar hier. Voor iemand die vroeger heel veel naaiwerk deed, kan het belangrijk zijn het naaikoffertje te verhuizen, zelfs al kan die bewoner niet meer wat ze vroeger kon met naald en draad. Het is een voortdurend leerproces om op maat te werken, om de werking in vraag te stellen, om elkaar uit te dagen. We hebben een hele weg afgelegd, maar we zijn nog niet zo ver dat we bijvoorbeeld een medewerker met een bewoner naar de winkel kunnen sturen, omdat we besloten hebben vanmiddag pannenkoeken te bakken op een afdeling. Zo flexibel en individueel is ons aanbod nog niet, dat soort activiteiten moet nog altijd op voorhand gepland worden.' ■

Ilse Bockstal:
'We hebben kleinere bubbels gecreëerd in elke afdeling. Maar het bleef wel moeilijk om bewoners uit te leggen dat ze afstand moesten houden van elkaar. We zijn dat voortdurend blijven herhalen.'

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Investing tegen kinderarmoede verdient zich in veelvoud terug

De strijd tegen kinderarmoede is niet alleen een zaak van sociaal beleid en welzijn, er zijn ook financieel-economische argumenten voor. Dat blijkt uit een onderzoek van de Vlerick Business School. 'Preventief investeren is op termijn vijf tot negen keer goedkoper dan curatief ingrijpen,' zegt professor Dirk Buyens, promotor van het onderzoek.

De armoedesituatie van een kind doorbreken is vanuit menselijk oogpunt een noodzakelijke opdracht voor elke overheid. Onderzoek van de Vlerick Business School voegt daar nu een financieel-economisch argument aan toe. De strijd tegen kinderarmoede is ook puur budgettair een goede investering, de baten op lange termijn zijn een veelvoud van de kosten. 'Het onderzoek van drie masterstudenten management, Amin Benhadda, Cuong Geerinck en Javier Mateos García, gebeurde in opdracht van Pelicano,' zegt

professor Dirk Buyens, promotor van de studenten. 'Pelicano is een filantropische stichting die momenteel financiële steun geeft aan ongeveer 1750 kinderen die in armoede leven zodat ze in hun basisbehoeften kunnen voorzien: voeding, kleding, schoolmateriaal, doktersbezoek, lidgeld van de jeugdbeweging of de sportclub. De begeleiding loopt tot de kinderen jongvolwassen zijn en een diploma halen. Gemiddeld gaat het voor de hele periode over ruim 43.000 euro per kind. De middelen van de stichting komen uit activiteiten, sponsoring en schenkingen. De vraag die ons werd gesteld was of het financieren van een jong kind tot het zelf geld verdienen ook een terugverdieneffect heeft voor de maatschappij. Wij hebben dat puur bekeken als een financieringsdossier: wat levert het geïnvesteerde geld op?'

Terugverdieneffecten

De onderzoekers maakten gebruik van internationale modellen en nationale gegevens om de financiële baten van kinderarmoedebestrijding te schatten. Het grootste terugverdieneffect is er op het vlak van inkomstenbelastingen, socialezekerheidsbijdragen en btw. 'Als je een kind uit de armoede haalt, dan draagt het als volwassene meer bij op al die vlakken,' zegt professor Buyens. 'Het tweede grote voordeel op termijn is het doorbreken van de intergenerationele armoede, wat voor de maatschappij een financiële besparing betekent. Een derde terugverdieneffect is er in de gezondheidskosten, want we weten uit allerlei indicatoren dat die voor mensen in armoede hoger zijn. Verder zijn er de kosten van werkloosheid. Kinderen die in armoede opgroeien, wonen vaak in gezinnen waar een of beide ouders werkloos zijn. Ze slagen er lang niet altijd in om uit die werkloosheid te breken. Door ze financieel te ondersteunen tot ze een diploma hebben, wordt die kans veel groter en moet de maatschappij dus minder bijspringen. En ten slotte zijn er de maatschappelijke kosten van misdaadbestrijding, omdat we weten dat armoede het risico op misdaad vergroot. Als we al die toekomstige

LAWLAERTS

Door preventief te investeren doorbreek je de intergenerationele armoede en verhoog je de kans op tewerkstelling.

terugverdieneffecten in rekening brengen, komen we tot de conclusie dat de investering van gemiddeld 43.000 euro per kind op termijn vijf tot negen keer zoveel opbrengt. Die vork is zo groot omdat we in de studie van heel wat aannames zijn uitgegaan. Maar of we nu de laagste of de hoogste aanna-

wat ze met de euro van de belastingbetaler doet over een periode van dertig, veertig jaar. Ze kan die euro ook op een andere manier inzetten, zodat hij misschien nog meer opbrengt. Door te investeren in research and development misschien, of in industriële ontwikkeling. Dat hebben wij uiteraard

Dirk Buyens:

'Als we alle toekomstige terugverdieneffecten in rekening brengen, komen we tot de conclusie dat de investering van gemiddeld 43.000 euro per kind op termijn vijf tot negen keer zoveel opbrengt.'

mes gebruiken, het resultaat ligt tussen een factor vijf en negen, en is dus in elk geval zeer positief.'

Beter voorkomen dan genezen

De studie is voor de stichting Pelicano uiteraard een stevige legitimering tegenover haar donoren. De vraag is of ze ook voor de overheid een financieel-economisch argument is om alles op alles te zetten in de strijd tegen kinderarmoede. Dirk Buyens: 'Er is uiteraard geen enkele reden om aan te nemen dat de euro van een donor tot een verschillend resultaat zou leiden dan die van de overheid. Voor beide is het terugverdieneffect even groot. De vraag voor een overheid is natuurlijk

niet onderzocht. Wat we wel hebben aangetoond, is dat je niet alleen om sociale en welzijnsredenen kunt strijden tegen kinderarmoede. Er zijn ook financieel-economische argumenten voor. Preventief investeren is ook op dit domein op termijn veel goedkoper dan curatief ingrijpen. Iemand vanaf zijn vijf, zes jaar financieel ondersteunen is veel makkelijker en goedkoper dan een dertigjarige met een hele voorgeschiedenis uit de armoede proberen te halen.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

De Vlerick-studie vind je op www.pelicano.be

Studie Lokale Financiën 2020

Hoe vatbaar zijn lokale financiën voor Covid-19?

In de ongeziene omstandigheden van de laatste maanden namen lokale besturen het voortouw om hun burgers en ondernemers door een moeilijke periode te loodsen. De spotlights staan nu op de gevolgen van de gezondheidscrisis voor de uitgaven en inkomsten in het meerjarenplan, de grotere druk op de OCMW's en de fiscale ontvangsten. Investeringen blijven broodnodig om de lokale economie aan te zwengelen. Ook andere uitdagingen, zoals de kost van de pensioenen van het statutair personeel, blijven brandend actueel. Hoe vatbaar blijken de lokale financiën voor Covid-19 en moeten meerjarenplannen straks stevig bijgestuurd worden?

In onze studie 2020 lichten we de financiële situatie door. Kijk voor inzichten en analyses op belfius.be/studies.

Explosie van vrijwillige energie in coronatijden

De coronacrisis bracht een spontane uitbarsting van vrijwillige energie op gang. Dat had niemand ooit kunnen dromen. Gelukkig stonden lokale besturen meteen klaar om deze stroom succesvol te kanaliseren. Hoe deden ze dat en zullen ze de inzet ook verduurzamen? De Warmste Week zet in op deze vrijwillige energie en ook hier kunnen de lokale besturen veel in betekenen.

Toen de Nationale Veiligheidsraad van de federale overheid op 12 maart ingrijpende maatregelen afkondigde, moesten de lokale besturen onmiddellijk in actie schieten. Ze werden overspoeld met vragen van inwoners en verenigingen.

‘De juiste informatie aan de burgers geven, hulpvragen detecteren en de gepaste hulp krijgen bij wie ze nodig had, werd plots de grote uitdaging,’ zegt Peter Maes, buurtzorgregisseur in Lommel. Veel gemeenten zetten daarom een vrijwilligersplatform op zoals Lommelhelpt. De vrijwilligers hadden hiermee één plek waar ze zich konden aanmelden voor specifieke vrijwilligerstaken zoals boodschappen doen,

Nancy Bleys:
‘Dankzij de inzet van de vrijwilligers konden onze diensten zich toespitsen op de essentiële dienstverlening.’

mondmaskers maken, gemeentelijke communicatie verspreiden, de hond uitlaten of telefonisch een gesprek voeren. Met deze platformen konden de lokale besturen inspelen op de lokale behoeften. Waren er laptops nodig? Wilde het woon-zorgcentrum extra helpende handen of moesten er medische schorten gemaakt worden?

Een ongeziene solidariteitsgolf

Steden en gemeenten waren bijzonder aangenaam verrast over het grote aantal kandidaten dat zich bij hen aanmeldde om te vrijwilligen. Niemand kan het belang van vrijwilligers tijdens de lockdown negeren. ‘Dankzij de inzet van de vrijwilligers konden onze diensten zich toespitsen op de essentiële dienstverlening en flexibel inspelen op alle noden,’ zegt schepen Nancy Bleys van Lommel. ‘De mondmaskers werden verdeeld door de verenigingen, vrijwilligers bezorgden speelgoed aan kansarme gezinnen, jeugdverenigingen hielpen met de voedselbedeling, er werden mondmaskers en schorten gemaakt voor de zorg, erkende familiebemiddelaars zetten zich in bij familiale conflicten. Deze initiatieven konden maar genomen worden dankzij het engagement van veel vrijwilligers. Vrijwillige inzet is goud waard.’

Voor Mieke Van Velthoven, medewerker sociale cohesie van Mechelen, was de meest intensieve actie die van de bedeling van mondmaskers. ‘We stuurden 350 vrijwilligers aan, ze ontvingen bij hen thuis pakketten of ze konden ze ophalen. Een huzarenstukje dat alleen mogelijk was door een doorgedreven vorm van samenwerking tussen stadsdiensten en Mechelse vrijwilligers. Sommige collega’s werkten voor het eerst samen met vrijwilligers en hadden hier ook een heel

Lotte helpt kwetsbare kinderen bij hun schoolwerk. Mechelen verzamelt hartverwarmende verhalen van deze en andere vrijwilligers op makers.mechelen.be

Een nieuwe editie van De Warmste Week

De Warmste Week zal er vanaf dit jaar helemaal anders uitzien: de VRT wil met zijn media-initiatief voortaan de klemtoon leggen op de rechtstreekse inzet van mensen voor elkaar. Hij wil mensen stimuleren om 'iets goeds te doen' voor anderen en voor de samenleving. DWW wil zoveel mogelijk directe inzet en engagement op gang brengen tussen mensen, in hun straat, buurt, wijk, stad of gemeente.

De Warmste Week loopt van september tot december 2020. Het is een initiatief van de VRT, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting en het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw.

www.dewarmsteweek.be

ook de uitdaging aangaat om meer verbinding tot stand te brengen vanuit de sterktes en talenten van de Lommelaar. 'Dit willen we bereiken door in te zetten op buurtgerichte zorg. Vanuit een activiteiten- en vrijwilligersplatform willen we onze buurtverenigingen ondersteunen en buurtontmoetingsmomenten mogelijk maken. De geplande aanstelling van een vrijwilligerscoördinator zal dit proces zeker in de hand werken.'

positieve ervaring mee. De coronavrijwilligers waren een afspiegeling van onze superdiverse Mechelse bevolking. Alleen dat was al iets om trots op te zijn.'

Hulpvragen

Het aanbod van vrijwilligers was groot. De hulpvragen kwamen minder vlot binnen. 'Hoewel we iedere 70-plusser opbelden, bij iedere inwoner een brief in de bus staken en via alle gemeentelijke kanalen communiceerden over het platform Bierbeek Helpt, zagen we dat er relatief weinig mensen hulp vroegen,' zegt Stijn Van Hecke, projectcoördinator sociale dienst Bierbeek. 'Dit stond in schril contrast met het aantal inwoners dat zich aanbood om te helpen.' Mechelen kreeg de kunst onder de knie om buurtbewoners met elkaar te verbinden ongeacht voor welke taak ze zich hadden opgegeven. 'Wie aangaf een hond te willen uitlaten, was ook bereid mondkmaskers te bedelen of boodschappen te doen. Inspelen op de verbondenheid in de eigen buurt was hier het sleutelwoord,' zegt Mieke Van Velthoven.

Verduurzamen

De lokale besturen willen deze solidariteit nu vasthouden en verankeren in hun stad of gemeente. Daarvoor maken ze werk van een digitaal vrijwilligersloket of werken het nog verder uit, zodat inwoners er vlot de weg naartoe vinden. 'We proberen het menselijk kapitaal van de nieuwe vrijwilligers vast te houden, zodat we hen in de toekomst kunnen blijven aanspreken,' zegt de Bierbeekse schepen Stefaan Van Haegenborgh. Door samenwerking met het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw besliste Bierbeek deze solidariteit structureel in te bedden in de gemeente. Stijn Van Hecke: 'Via het digitale vrijwilligersloket willen we ook na de coronacrisis vraag en aanbod met elkaar verbinden en willen we middenveldorganisaties ondersteunen bij het opzetten van vrijwilligersbeleid. Door inwoners, verenigingen en instellingen zo goed mogelijk te ondersteunen willen we de toegangspoort tot vrijwilligerswerk verder openen.' Buurtzorgregisseur Peter Maes vindt dat in Lommel de stad

De warmste stad of gemeente

De Warmste Week wil eveneens dat vuur brandend houden en zoekt nog tot eind dit jaar honderden projecten van vzw's, verenigingen en lokale initiatieven om die fijne solidariteit verder gestalte te geven. Helpen en voor de anderen zorgen is de rode draad. Om de vrijwillige energie vast te houden en te verduurzamen.

Voor de Mechelse schepen Björn Siffer sluiten de doelstellingen van de Warmste Week mooi aan bij de eigen doelstellingen van de stad. 'We willen via ons platform een boost geven aan vrijwillige initiatieven en zo bouwen aan zorgzame wijken en buurten. Onze beide initiatieven kunnen elkaar versterken. We zijn ervan overtuigd dat de Warmste Week de drempel verlaagt. Meedoen aan de Warmste Week kan ook Mechelaars overtuigen om een eerste keer te proberen van een engagement. De eerste keer is altijd de moeilijkste. Met de Warmste Week gaan we dus zeker nog veel meer Mechelaars letterlijk warm maken om zich te engageren. Op die manier zijn we niet één week, maar het hele jaar door een warme stad.' ■

JAN VERDÉE IS MEDEWERKER LOKALE BESTUREN

BIJ HET VLAAMS STEUNPUNT VRIJWILLIGERSWERK VZW

Handige tools

Via tools.vrijwilligerswerk.be van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw kun je een digitaal vrijwilligersloket bouwen. Buurten in je gemeente kun je ook verbinden via het burennetwerkplatform www.warmebuurtten.be van ZukZuk vzw.

Hoe beheer je al die vrijwillige energie en behoud je het overzicht? De CRM-tool van Assist helpt je daarbij: www.lokaalvrijwilligen.be/tools-instrumenten/crm-platform/

5G. Hier zien ze de mogelijkheden al.

Dankzij het 5G-netwerk van Proximus zullen mens, machine en sites nog beter met elkaar verbonden zijn en efficiënter samenwerken. Een must voor industriële omgevingen in België. Dit opent een wereld van innovatieve toepassingen.

Bereid u voor op een revolutionaire toekomst met 5G. Ontdek hoe we samen België digitaliseren op proximus.be/digitalbelgium

Think possible

proximus
enterprise

Groenbeleid in volle beweging

Tuinrangers helpen saaië gazonnetjes om te vormen tot een bloemenrijk grasland dat bruist van het leven en dat beter bestand is tegen droogte en een veranderend klimaat.

Vijf jaar geleden keurden de Verenigde Naties de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling goed. De Agenda omvat zeventien doelstellingen (SDG's) die wereldwijd voor de transitie naar een duurzame samenleving moeten zorgen. België is volgens de meeste studies bij de betere leerlingen van de klas: volgens het toonaangevende Sustainable Development Report (onder leiding van topeconoom Jeffrey Sachs) staan we in 2020 op de elfde plaats van alle 193 VN-lidstaten. Toch is er werk aan de winkel en blijven we bijvoorbeeld jaar na jaar slecht scoren op milieudoelstellingen. Lokale besturen zijn onmisbaar in het realiseren van de Agenda 2030. Daarom vertellen we graag hoe ook een kleinere gemeente als het Oost-Vlaamse Zwalm op het gebied van milieu

en natuur grote ambities kan tonen.

Meer bos, meer groen, vijftig linden

Zwalm ondertekende als eerste Oost-Vlaamse gemeente het Bomencharter Vlaanderen en zet zich volop in om extra bos te creëren. Een project waarop Zwalm in dit kader terecht fier mag zijn, is het vijftig-linden-project in samenwerking met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. De Zwalmse kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Linden staat al sinds de 18de eeuw op het hoogste punt van Rozebeke, omringd door vijf linden. Aangezien de linden in vrij slechte staat verkeerden, werd in overleg met Onroerend Erfgoed beslist de bomen uit veiligheidsoverwegingen te kappen, maar zonder de wortels uit te frezen. Vanuit de wortelopslag werden scheuten geselecteerd. Dan werd samen met een erkende boomverzorger beslist welke scheut de meeste kans had om uit te groeien tot een monumentale boom. Zo verkregen ze op zes jaar tijd, op dezelfde plaats, een genetisch identieke boom: een mooi voorbeeld van het bewaren van houtig levend erfgoed voor de toekomstige generaties. Bij het nemen van de scheuten werd voor alle zekerheid ook voldoende entmateriaal genomen om te laten enten op een kwekerij. De opkweek uit het stamschot leverde mooie resultaten. Dit teveel aan geënte bomen werd het uitgangspunt voor het vijftig-linden-project: inwoners van Zwalm konden zich kandidaat stellen om thuis gratis een linde aan te planten. Ook het gemeentebe-

Bij de kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Linden stonden de vijf linden er ongezond bij, ze werden gekapt maar de wortels bleven zitten. De scheuten die eruit groeiden werden geselecteerd zodat de klonen van de linden in de toekomst de bezoekers van het kapelletje schaduw geven.

BART LASUY

Met borden informeert Zwalm de inwoners over het gemeentelijke maaibeheer.

stuur stelde een aantal publieke locaties voor.

Tuinrangers

Daarnaast neemt Zwalm deel aan het proefproject 'De Tuinrangers' samen met Inverde, een vormingsorganisatie in de schoot van het Agentschap voor Natuur en Bos. Een team tuinliefhebbers wordt op kosten van de gemeente opgeleid tot echte rangers. Zij zullen laagdrempelig advies op maat geven om de Zwalmse tuinen biodiverser en klimaatrobuster te maken. Een saai gazon omvormen tot een bloemenrijk graslandje dat bruist van het leven en dat beter bestand is tegen droogte en een veranderend klimaat? De tuinrangers weten raad en geven het juiste advies waarmee je zelf aan de slag kunt. 'Natuurvriendelijke tuinen zijn een echte trend. Bovendien hebben we de afgelopen dagen, weken en maanden meer en meer het belang van groen dichtbij weten waarderen, niet het minst voor onze fysieke en mentale gezondheid. Vlaanderen bestaat voor negen procent uit kleine en grote tuinen en perkjes. Voor Zwalm betekent dat meer dan 300 hectare. Samen met onze tuinrangers en onze inwoners maken we op die manier van Zwalm één groot natuurgebied, te beginnen in onze eigen tuinen. Zo zetten we in op de verhoging van het groenaanbod en op meer biodiversiteit, twee kernpunten uit hun streefplan,' zegt de Zwalmse schepen Francia Neirinck. De effectieve start van het

project is gepland voor december.

De SDG's als kader

Zwalm ondertekende de SDG-engagementsverklaring van de VVSG en nam de duurzameontwikkelingsdoelstellingen op in haar meerjarenplan. Met het huidige dynamische groenbeleid, dat ondertussen ook werk maakt van bijenteams, duurzaam maaibeheer en stiltegebieden, wil Zwalm zich de komende jaren op een brede manier duurzaam blijven ontwikkelen. Vanuit een domein als groenvoorziening kan er zonder twijfel, los van diensten en gemeentegrenzen, nog bijgedragen worden aan diverse thema's als duurzame voeding, sociale tewerkstelling, waterbeheer, energieproductie, educatie en welzijn. ■

Bekijk de links tussen de SDG's en beleidsthema milieu en natuurbeheer in de fiche op <https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/aftoetsing-beleidsdomeinen>.

WIE
Jan Van Dooren

WAT
Teamverantwoordelijke
natuur en milieu

HOE
Als teamverantwoordelijke stuurt Jan twee voltijdse medewerkers en een milieuploeg van vier arbeiders aan. Het team werkt beleid en projecten uit voor diverse thema's - van natuur tot water en riolen - maar gaat evengoed op pad om de openbare plekken proper te houden, invasieve exoten terug te dringen of ongedierte te bestrijden.

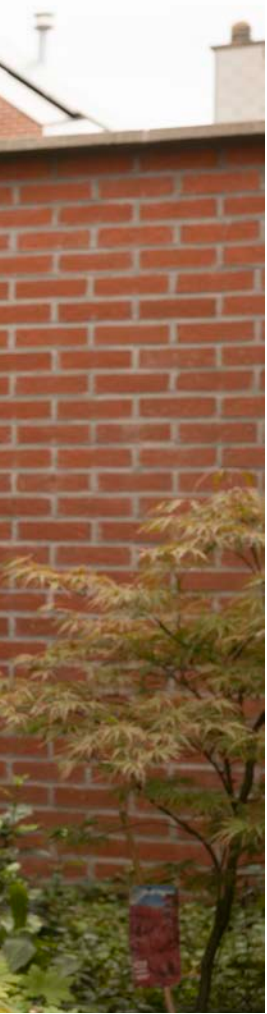
HOELANG
Na een half jaar van archeologische opgravingen op de site van de Boudelo-abdij in Klein-Sinaai maakte hij de overstap naar het gemeentebestuur van Stekene, waar hij ondertussen al 36 jaar lang zijn expertise inzet voor een groene en milieuvriendelijke leefomgeving.

In het tijdperk van de 'jobhopper' is een loopbaan van 36 jaar bij eenzelfde organisatie wel uitzonderlijk. Toch biedt dit voordelen, **Jan Van Dooren** kon mee de bouwstenen leggen voor een dienst die hij zag bloeien en evolueren. Die hele tijd is hij zijn werk graag blijven doen, altijd met een heldere visie: 'Ik werk graag met concrete, makkelijk invoerbare plannen. Dankzij ons bermbeheerplan verhoogden we de natuurwaarde langs onze wegen en met het hemelwaterplan kunnen we ons water in de toekomst beter beheersen. Dergelijke plannen zijn een stuk haalbaarder dan vage, brede ambities en leveren op het einde van de rit vaak het grootste resultaat.'

Toen Jan zijn intrede maakte in het gemeentebestuur van Stekene in 1984, was er nog helemaal geen sprake van een milieudienst. Jan startte er als diensthoofd van de groendienst, maar ook die was nog in volle ontwikkeling. Er was wel een wagenpark met een groep werkmannen, verantwoordelijk voor allerhande zaken, maar voor de rest mocht hij eigenlijk van de grond af beginnen. 'Met de komst van het VLAREM kwam milieu in 1991 dan ook op mijn lijstje van verantwoordelijkheden te staan. Omdat milieu steeds meer begon door te wegen en groen lang-

zaam maar zeker in een vergeethoek belandde, kwamen we dan op een bepaald moment voor een keuze te staan: nemen we extra personeel aan of splitsen we de diensten op? Uiteindelijk werd voor het tweede gekozen - vooral uit politieke overwegingen - en werd ik de teamverantwoordelijke van de milieudienst,' legt Jan uit. Zijn takenpakket wijdigde door deze ontwikkeling, maar het bleef een flinke boterham, omdat naast milieu in brede zin, van afval tot klimaat en energie, ook het beleid in verband met water en landbouw bij hem terecht kwam. 'Landbouw heeft

Zonder respect voor het historische landschap moet je telkens van nul beginnen

STEFAN DEWICKERE

nog een lange tijd bij ons gezeten en nu merk je dat natuur ook weer meer en meer op de voorgrond komt. Van stilstand is hier geen sprake en dat is maar goed ook. Het motto van Stekene is niet voor niets “van nature actief”.

Mens en werk zijn niet altijd makkelijk los te koppelen van elkaar en dat gaat in zekere mate ook op voor Jan. Van jongs af aan was hij al bezig met natuur en groen. Door op eigen houtje de bossen te verkennen met een kritisch en leergierig oog, maar evengoed door deel te nemen aan de activiteiten en kampen van De Wielewaal, een van de vzw's die later zouden fuseren tot het alomgekende Natuurpunt. Op de brievenbus aan zijn woning prijkt het toepasselijke plakkaat 'Ik tuinier met respect voor plant en dier'. 'Je moet daarin consequent zijn,' vindt hij. 'Je kunt moeilijk professioneel inzetten op een groene leefomgeving, en dan in je eigen tuin pesticiden gebruiken of niet grondig sorteren. Wat ik op het werk doe – van composteren tot het waken over biodiversiteit – doe ik ook thuis. Mijn werk is mijn hobby en omgekeerd.'

Voor zijn werkzaamheden kan hij ook terugvallen op een andere passie: die voor geschiedenis. Bij het maken van beleidsafwegingen gaat hij immers steeds uit van het historische landschap. 'Want hoe je het ook draait of keert, hoe de omgeving er zoveel jaren geleden uitzag is een belangrijk fundament om op voort te bouwen. Als je daar geen respect voor kunt opbrengen, gaat het karakter van je gemeente verloren en moet je altijd van nul beginnen,' klinkt het.

Maar het is niet alleen een verhaal van passies, ook stijl en persoonlijkheid spelen een belangrijke rol in het werk van Jan. Zo tracht hij zichzelf steeds op te stellen als een bemiddelaar die weet hoe te geven en te nemen. Wanneer bedrijven zaken ondernemen die buiten hun vergunning vallen, is het dan ook niet zijn gewoonte om de politie er meteen op af te sturen: 'Mensen weten niet altijd dat ze iets fout doen en uiteindelijk krijgt wie zich agressief opstelt agressie terug.' Diezelfde mentaliteit hanteert hij ook voor de inwoners. Is er een burenruzie over een stuk groen in de tuin? Dan moet een positieve dialoog altijd de eerste stap zijn en niet een trip naar het vrederecht. 'In de toekomst zou ik in het rijk beboste Stekene graag weg willen van de weinig diverse, zieke sparrenbossen om te evolueren naar gemengd loofbos. Dankzij mijn jaren ervaring weet ik nu dat ik boseigenaars

niet meekrijg door met de vinger te wijzen. Wél door een positief verhaal te schrijven.'

In de loop van zijn tijd bij het gemeentebestuur van Stekene heeft Jan al een mooi traject afgelegd, maar van ophouden wil hij nog niet weten. Wanneer hij 67 kaarsjes uitblaast, zal hij zonder morren aan zijn nieuwe levensfase beginnen, maar voor het zover is wil hij nog wat dingen in gang zetten. Waar hij zich hiervoor vroeger van hot naar her moest begeven, coördineert hij zijn projecten nu vooral vanuit het gemeentehuis. Jan gaat nog steeds graag op het terrein, maar vaak is daar geen tijd voor: 'Gelukkig woon ik ondertussen al zolang in Stekene dat ik na een snelle scan van Google Streetview het probleem meestal kan beoordelen zonder langs te gaan.' Voor sommige controles gaat hij wel nog ter plaatse en voor bepaalde projecten die hem na aan het hart liggen, zoals de uitkijktoren van 20 meter in samenwerking met de gemeente Hulst, trekt hij ook met plezier op pad. 'Het mooie aan wat ik doe is dat ik ook na mijn pensioen elke dag nog in aanraking zal komen met de realisaties en projecten die mijn team en ik op poten hebben gezet. Bij een wandeling langs de bermen of tijdens een uitstap in de natuur.' ■

TOMAS COPPENS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

oktober

ONLINE vanaf 5 oktober

Basisopleiding: de psychosociale impact van migratie

In elk OCMW kloppen vluchtelingen en mensen met een migratieachtergrond aan. De extra stress van corona ent zich bij hen op die van acculturatie en oorlogstrauma. Om hen goed te begeleiden moet je de psychosociale impact van migratie kennen en het belang van cultuur-sensitieve zorg. Daarvoor werkt de VVSG samen met Solentra vzw, een organisatie die gespecialiseerd is in (oorlogs)trauma bij mensen met een migratieachtergrond.

Deze samenwerking vertaalt zich in basisopleidingen, intervisies en thematische vormingen gebaseerd op derdelijns, psychotherapeutische praktijkervaring en aangepast aan wat OCMW-medewerkers nodig hebben. Alle opleidingen worden online aangeboden en je hoeft niet de volledige reeks te volgen.

In de basisopleiding krijg je een holistische kijk op de psychosociale impact van migratie en vlucht. Bij de behandeling van de drie fases van migratie (pre-migratie, migratie/vlucht en postmigratie) ligt de nadruk op kernthema's zoals rouw, acculturatie, trauma, stress, community-based werken en veerkracht versterken.

vvsg.be/opleidingen

Leuven start 5 oktober

Mechelen start 16 november

Meer datums online

Mentoropleiding technisch uitvoerende beroepen

Lokale besturen kunnen meebouwen aan bruggen tussen onderwijs en werk, want door hun vele functies zijn ze interessante leer-werkplekken voor jongeren. Deze opleiding biedt je inzicht in de coachende rol die je als mentor hebt ten aanzien van leerlingen. Het versterkt je in belangrijke competenties die je nodig hebt voor een goede begeleiding: communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren.

vvsg.be/opleidingen

ONLINE en Gent 8 oktober

Expert Day Zomercomfort

Elke zomer wordt ons klimaat extremer. Steven Caluwaerts registreert die hitte-eilanden in de stad. En hoe kun je gebouwen beschermen tegen de hitte? Joost Declercq kiest voor een lowtechvisie, Ann Van Eycken voor zonwering en Ann Van Neer voor het gebruik van software. Gebruikers gaan anders om met de maatregelen, zo leren Hilde Breesch en Marijke Steeman. Silke Verbruggen bestudeerde alvast de bewoners van een sociale woonwijk.

pixii.be/agenda/expert-day-zomercomfort

Kortrijk start 8 oktober

ONLINE start 12 oktober

Dilbeek start 19 november

Meer datums online

Mentoropleiding zorgberoepen

Lokale besturen kunnen meebouwen aan bruggen tussen onderwijs en werk, want door hun vele functies zijn ze interessante leer-werkplekken voor jongeren. Deze opleiding biedt je inzicht in de coachende rol die je als mentor hebt ten aanzien van leerlingen. De opleiding versterkt je in belangrijke competenties die je nodig hebt voor een goede begeleiding: communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren.

vvsg.be/opleidingen

ONLINE 13 oktober

Meer datums online

Lerend netwerk afvalbeleid **ONLINE**

Lokale besturen spelen een belangrijke rol in de omschakeling naar een circulaire economie. Een maatregel om dit te bereiken is de vermindering van het restafval. Hoe haal je de restafvaldoelstellingen? Welke praktijken werken? Op welke moeilijkheden bots je? Om deze vragen te helpen beantwoorden en gemeenten te ondersteunen worden er lerende netwerken afvalbeleid georganiseerd. Kennisdeling, uitwisseling en vragen staan centraal.

vvsg.be/opleidingen

SOPHIE NUYTEN

ONLINE 8 oktober

Lokale burgerparticipatie in de praktijk

In dit webinar vind je als politicus of medewerker van een lokaal bestuur inspiratie om initiatieven van inwoners te doen groeien. We diepen drie lokale cases (Deinze, Mechelen en Hasselt) uit, zoomen in op overwonnen drempels en geleerde lessen, en wisselen bruikbare tips uit.

vvsg.be/opleidingen

Op zoek...

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsg.be/vacatures.

Zoersel 19 oktober

Ways to move further

Steden en gemeenten proberen hun energieverbruik te verminderen en zelf duurzame energie op te wekken. Experts lichten op dit congres de nieuwste systemen toe, daarnaast is er een brainstorm over de regisseursfunctie van lokale besturen.

De lezingen zijn in het Engels, de dag kun je ook via livestream volgen.

<https://8su34ld.momice.events/page/755764>

ONLINE 20 oktober

Meer datums online

Lerend Netwerk Lokaal Voedselbeleid

Dit lerend netwerk is een trimestriële digitale bijeenkomst waarbij lokale besturen gedachten, bekommernissen en praktijkvoorbeelden kunnen uitwisselen met elkaar. Tijdens elk lerend netwerk bestuderen we een voedselthema.

Thema 20 oktober: Grond voor Boeren. 80% van de gemeenten bezit landbouwgrond, maar de inzet voor lokale voedselproductie is nog heel beperkt.

Thema 17 november: Gezonde en duurzame voeding. Volgens een VVSG-enquête staat gezonde voeding hoog op de agenda van de lokale besturen en willen veel gemeenten zich als gezonde gemeente engageren met een lokaal preventief gezondheidsbeleid. vvsg.be/opleidingen

november

Antwerpen 27 november

Eerste Vlaams Commons Congres

Net zoals vroeger organiseren burgers zich om op zorgzame wijze stukjes gemeengoed collectief te beheren, ze stellen samen spelregels op voor gemeenschappelijk gebruik. In energietoepassingen produceren ze zelf eerlijke energie, in Gent is er een coöperatief elektrische autodeelbedrijf, er ontstaan platformen om collectief kinderopvang te regelen, consumenten regelen groepsaankopen. Commons Lab Antwerpen, de Universiteit Antwerpen en Oikos roepen lokale bestuurders op om in deze commons te investeren. www.commonslabantwerpen.org

04-10-2020

GEMEENTE MACHELEN

Maatschappelijk werker

GEMEENTE BOECHOUT

Omgevingsambtenaar / diensthoofd omgeving

VLAAMS VREDESINSTITUUT

Directeur

GEMEENTE WINGENE

- Halftijds bibliotheekmedewerker

- Diensthoofd publieks- en burgerzaken

MINTUS

Aankoper (deskundige administratie

overheidsopdrachten)

07-10-2020

GEMEENTE OLEN

2 toezichthouders milieu en ruimtelijke ordening

09-10-2020

WELZIJNSKOEPEL WEST-BRABANT

Klinisch psycholoog-psychotherapeut/

Wetenschappelijk medewerker

10-10-2020

IOK

Ruimtelijk planner (stafmedewerker)

11-10-2020

STAD TURNHOUT

- Diensthoofd exploitatie gebouwen

- Coördinator Welzijnszorg

- ICT-deskundige applicatie ontwikkelaar

- Technisch consulent mobiliteit

- Beleidsadviseur samenleven en integratie

- Diensthoofd jeugd

13-10-2020

GEMEENTE OLEN

Bibliotheekmedewerker

14-10-2020

ZORGBEDRIJF VILVOORDE

2 onafhankelijke bestuurders voor de Raad van Bestuur

16-10-2020

ZORGBAND LEIE EN SCHELDE

Beleidsmedewerker financiën

27-10-2020

VERA

2 projectcoördinatoren digitale transformatie

INLEVERING

PERSEELSADVERTENTIES

Lokaal 11 (novembernummer) – 14/10

Lokaal 12 (decembernummer) – 12/11

Uw personeelsadvertenties
in **Lokaal** en onze **online media**

INFORMATIE

vacatures@vvsg.be

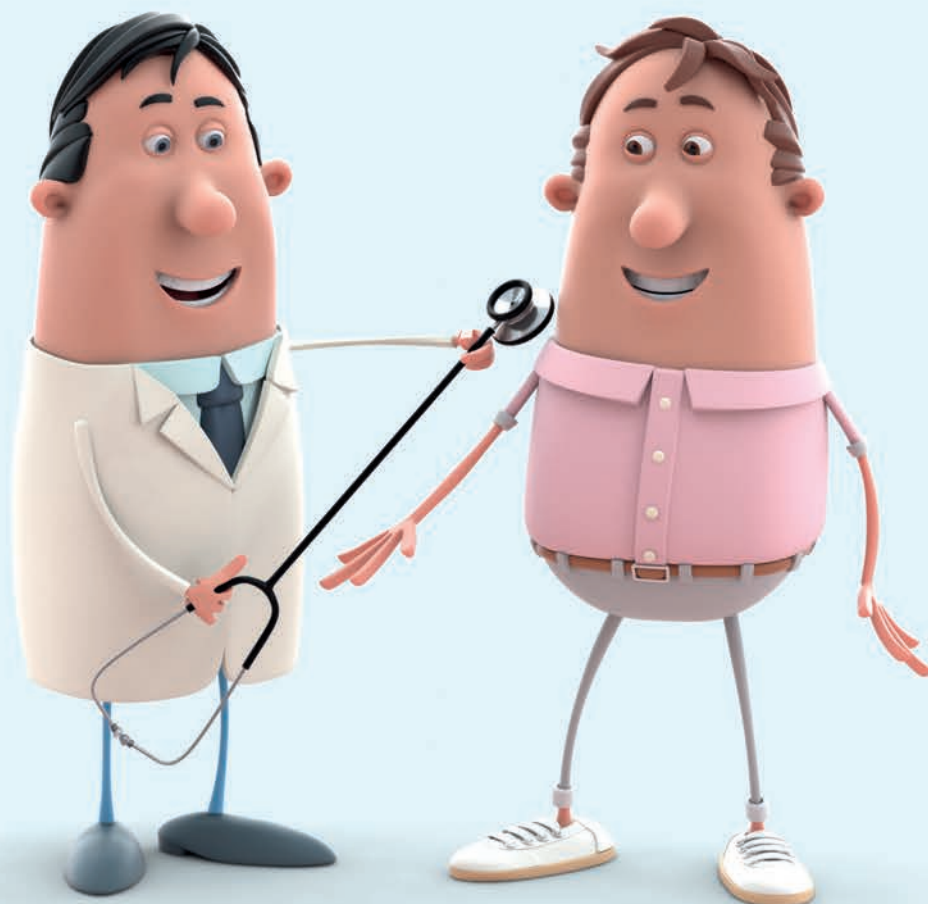
burgemeester Triljoen

NIX

Ethias HospiFlex

De hospitalisatieverzekering op maat voor uw medewerkers.

De flexibele hospitalisatieverzekering die al bijna 800.000 Belgen heeft overtuigd.

Met **Ethias HospiFlex** zorgt u voor de gemoedsrust van uw medewerkers, met een **uitgebreide dekking** die aangepast is aan hun behoeften. Ethias HospiFlex dekt de medische kosten die verband houden met een ziekenhuisopname (voor, tijdens en na), alsook de medische kosten gelinkt aan 32 ernstige ziektes en dit zonder tijdsbeperking en zonder dat een ziekenhuisopname vereist is. De medische kosten gelinkt aan alcoholisme, verslaving of overdreven gebruik van geneesmiddelen zijn niet gedekt.

Dankzij heel wat **onlinetools** – zoals **AssurCard**, **AssurPharma** en onze **Klantenzone** – beheren uw medewerkers hun verzekering snel, eenvoudig en in alle veiligheid.

Meer info: ethias.be/hospiflex.

Vraag gratis een offerte, de infofiche of de algemene voorwaarden via **011 28 20 15**.

De verzekering Ethias HospiFlex is een Hospitalisatieverzekering onderworpen aan het Belgisch recht. Het is een jaarcontract dat elk jaar stilzwijgend wordt verlengd, tenzij het ten minste 3 maanden voor de vervaldag wordt opgezegd. Bent u niet tevreden? U kunt een brief sturen naar Ethias, rue des Croisiers, 24 te 4000 Luik, of mailen naar klachtenbeheer@ethias.be. Bij betwisting kunt u een klachtenbrief sturen naar de Ombudsman van de Verzekeringen (www.ombudsman.as), de Meeûsquare 35 te 1000 Brussel.

ethias
slimlach verzekerd

DE GENDT ADVOCATEN

KENNIS MAKEN, KENNIS DELEN

nieuwe regels voor VZW's

bestel nu uw exemplaar op

www.verenigingacademie.be/boeken

#powered by De Gendt Advocaten